

vergadering **C8 – FIN1**

zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

van 4 oktober 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over problemen bij de inning van de verkeersbelasting - 2607 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het SERV-advies van 6 juli 2011 in verband met het Vlaams begrotingsbeleid en de structurele begrotingsnormering - 2645 (2010-2011)	8
Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de hervorming van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) - 2647 (2010-2011)	14
Vraag om uitleg van de heer Sas van Rouveroi tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de onrust bij de Gemeentelijke Holding - 2653 (2010-2011)	
Interpellatie van de heer Jan Penris tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams Minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de steeds groter wordende structurele problemen van de Gemeentelijke Holding en de gevolgen voor Vlaanderen - 217 (2010-2011)	21
Bijlage	28
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vermindering van registratierechten - 2676 (2010-2011)	35
Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de gewestelijke waarborgregeling voor de lokale entiteiten van het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost - 2764 (2010-2011)	37
Vraag om uitleg van mevrouw Griet Smaers tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de dienst Vastgoedakten - 38 (2011-2012)	41

■

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy

Vraag om uitleg van de heer Marino Keulen tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over problemen bij de inning van de verkeersbelasting - 2607 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Voorzitter, deze vraag dateert van een aantal weken geleden. Ondertussen hebben we een zomerreces gehad. Ik hoop dat de praktische problemen die ik in mijn schriftelijke vraagstelling heb geschetst, ondertussen al deels zijn opgelost. Het zou spijtig zijn indien dit niet zou zijn gebeurd.

Iedereen weet dat de federale overheid vroeger de verkeersbelasting inde. Sinds 1 januari 2011 is de Vlaamse overheid bevoegd voor de inning van de verkeersbelasting op personenwagens en aanverwante voertuigen.

De Vlaamse Belastingdienst (VLABEL) werkt met een correspondentieadres en zes regionale kantoren en is bereikbaar via een mailadres en de Vlaamse Infolijn op het nummer 1700. Deze dienst int niet enkel de verkeersbelasting, maar behandelt ook alle dossiers in verband met de eurovignetten en, in afgeleide vorm, met de terugbetaling van de Duitse Maut. Voor dit laatste moet de desbetreffende vrachtwagen aan de voorwaarden voldoen. De facturen van Toll Collect moeten dit bewijzen.

Bij elke wijziging of overgang treden wel eens problemen op. De kleine problemen worden met de mantel der liefde bedekt. De grotere problemen zouden eigenlijk niet mogen bestaan. Over de invoering en de werking van deze dienstverlening zijn in deze commissie al twee vragen om uitleg behandeld. De conclusie die de minister toen heeft meegegeven, luidt dat er initieel problemen waren en dat alles nu wel goed verloopt.

Ik heb mensen van de transportsector op bezoek gekregen. Dit waren geen kleine jongens. Zij hebben me duidelijk het signaal gegeven dat alles niet zo gestroomlijnd en zo positief verloopt. Het tegendeel is veeleer waar. Dat is ook de reden waarom ik deze vraag om uitleg stel. Mensen uit verschillende transportbedrijven hebben me een omstandige uitleg gegeven. Aan de hand van tal van voorbeelden hebben ze duidelijk gemaakt wat er zoal misloopt. Ze hebben in feite zelfs heimwee naar de periode toen dit alles nog een federale bevoegdheid was. Het begrip ‘kafkaïens’ is in elk geval bij me opgekomen. Ik zal even een paar voorbeelden geven.

Bedrijven met vragen over dossiers kunnen het algemeen nummer 1700 gebruiken om contact op te nemen. Daar krijgen ze echter te horen dat de Vlaamse Infolijn hen enkel vooruit kan helpen als het om algemene vragen en niet om vragen over een specifiek dossier gaat. Ze moeten dan ook worden doorverbonden. Op dat ogenblik treedt Murphy’s law in werking. De doorverbindingen blijken ook niet van een leien dakje te lopen. De betrokken ambtenaar wordt niet gevonden. Als het toch lukt, wordt de lijn plots verbroken en moet de calvarietocht opnieuw beginnen.

Wat de indiening van dossiers betreft, gelden strikte regels. De behandelende ambtenaar mag zijn of haar mailadres niet vrijgeven. Alles moet langs het algemeen mailadres gebeuren. Het is echter niet mogelijk dossiers digitaal naar dit adres te sturen. Dit moet met de post gebeuren. De reden is dat de IT-infrastructuur en het algemeen mailadres niet op mails met grote bijlagen zijn voorzien. Bovendien blijkt het onmogelijk bestanden in het PDF-formaat te openen. Deze werkwijze vergt niet enkel veel papier, maar brengt ook onnodige en dure portkosten met zich mee.

Mails die naar het algemeen mailadres worden verzonden, worden pas weken later beantwoord.

De regionale kantoren behandelen blijkbaar niet noodzakelijk de regionale dossiers. Een transportbedrijf dat vier verschillende types van transport uitvoert, heeft voor elk type een aparte vennootschap. Deze vennootschappen zijn allemaal op hetzelfde adres gevestigd. Een dossier blijkt in Aalst te zitten. Een ander dossier zit in Brugge. Het volgende dossier bevindt zich in Hasselt. Het vierde dossier is tot nu toe niet gelokaliseerd. Dit is zeer vervelend voor de persoon die zich bij het regionaal loket te Hasselt aanmeldt om informatie over de dossiers van de vier vennootschappen te krijgen. Hij kan op die plaats slechts in verband met één dossier worden geholpen.

De federale overheid gebruikt maandelijks verzamellijsten om de vervaldag van een eurovignet aan te kondigen. VLABEL stuurt voor elke nummerplaat een aparte uitnodiging tot betaling. Dit vergt uiteraard veel meer administratief werk van de overheid en van de transportbedrijven. Dit zorgt uiteraard voor meer papierverbruik en voor een stijging van de portkosten.

Autoverkopers die regelmatig auto's binnen de zes maanden in- en uitvoeren, kregen voor die wagens vroeger geen uitnodiging tot betaling van de belasting op inverterstelling. VLABEL stuurt nu aanslagbiljetten voor elk van die wagens. Dit betekent dat het bedrijf telkens opnieuw een bezwaarschrift of een aanvraag tot terugbetaling moet indienen.

Normaal gezien zou VLABEL toegang moeten hebben tot de databank van de Dienst Inschrijving Voertuigen (DIV) en daar kunnen zien wanneer een nummerplaat is geschrapt. Toch vraagt VLABEL kopieën van de schrappingsberichten van nummerplaten met de post op te sturen om een eurovignet te kunnen annuleren. Ik vraag me af waarom dit op deze manier moet. Kan op dit vlak geen administratieve vereenvoudiging worden nagestreefd?

De Vlaamse overheid verkondigt terecht de ambitie, die we overigens kamerbreed steunen, tot een logistieke topregio uit te groeien. Indien we dit ernstig menen, moeten we ervoor zorgen dat alle radertjes van het systeem geolied en zeker niet vierkant draaien. Ik heb daarnet al een paar voorbeelden van dat laatste gegeven.

Een land of een regio kan veel doen om de concurrentiepositie van bedrijven te verbeteren of eventueel te optimaliseren. Ik denk hierbij aan de loonkosten, aan de opleiding van werkrachten of aan de wegeninfrastructuur. Dat zijn heel belangrijke criteria. Een goede werking en dienstverlening van de overheid speelt echter ook een niet te overschatten rol.

De gebrekkige werking zorgt niet enkel voor de nodige ergernissen bij de bedrijven en bij hun werknemers, maar ook voor bijkomende kosten. Uit de gedrevenheid waarmee de ergernis wordt verwoord, leid ik af dat een oplossing niet te lang op zich mag laten wachten. Ik druk me hier eigenlijk nog genuanceerd en voorzichtig uit.

Sommige transportbedrijven hebben me fijntjes laten weten dat Wallonië en Brussel de inning en de afhandeling van de verkeersbelasting nog steeds door de federale overheid laten uitvoeren. Die bedrijven denken eraan hun juridisch-administratieve zetel naar Wallonië of naar Brussel te verhuizen. Het gaat dus niet om de gebouwen of de administratie zelf. Ik veronderstel dat dit veeleer een mentaal drukkingsmiddel is. Ik hoop dat ze dit niet echt menen.

Dat bedrijven dergelijke stappen overwegen of zetten, zou tot een imagoschade kunnen leiden. Het hoeft geen betoog dat dit een rol kan spelen indien nieuwe spelers overwegen zich ergens in dit koninkrijk te vestigen. Dit geldt zeker in de logistiek, een sector waarop we toch sterk inzetten.

Minister, kunt u uitleggen waarom voor deze administratieve werkwijze, met behulp van telefoon, mail en postverkeer, is gekozen? Is de overname van de verkeersbelasting reeds geëvalueerd? Zo ja, wat zijn de conclusies die eventueel uit deze evaluatie kunnen worden getrokken? Welke maatregelen zijn volgens u mogelijk om het geheel gestroomlijnd te krijgen? Over welke termijn spreken we dan?

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Voorzitter, ik wil kort verwijzen naar een vraag om uitleg die ik op 29 maart 2011 in deze commissie heb gesteld. In zijn antwoord heeft de minister in het bijzonder verwezen naar enkele pilootprojecten ten aanzien van leasingmaatschappijen. De minister heeft het toen onder meer over de digitalisering gehad. Het is een voordeel die biljetten digitaal te verzenden in plaats van elk biljet per afzonderlijk voertuig met de post te versturen.

De minister heeft toen gesteld dat VLABEL de pilootprojecten verder zou bekijken en op punt zou stellen. Daarna zouden ze ten aanzien van andere grote bedrijven verder worden uitgerold. Volgens mij passen de transportbedrijven hier perfect in. Ze hebben immers meerdere voertuigen in hun wagenpark.

Minister, kunt u, in opvolging van uw antwoord op mijn vraag om uitleg van 29 maart 2011, vertellen hoe het met die pilootprojecten staat? Kan op korte termijn al verder werk worden gemaakt van de centralisatie van de verzending van de aanslagbiljetten en van de vereenvoudiging van de hele procedure?

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Voorzitter, ik wil niet ingaan op alles wat de heer Keulen heeft verklaard. Ik wil enkel mijn persoonlijke ervaringen meedelen. Onlangs had ik een vraag over de verkeersbelasting. Ik heb toen gebeld. Ik ben zeer snel, correct en vriendelijk geholpen. Dit kan een toeval zijn geweest. Mijn ervaringen waren in elk geval niet negatief.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Keulen, u bent door een aantal mensen gecontacteerd over bepaalde kinderziektes, maar het eindbeeld zoals u het schetst, geeft wat mij betreft een verkeerd beeld. De ontwikkelingen die zich op de dienst hebben voorgedaan, hebben echt wel een aantal verdiensten. Ik ben blij dat de heer Strackx alvast een goede ervaring met de dienst heeft aangehaald.

Ik wil eerst dieper ingaan op de omstandigheden waarin we in 2011 zijn gestart. Er zijn twee belangrijke aspecten. Ten eerste moesten wij een volledig nieuw ICT-systeem opbouwen en in productie nemen. We moesten dat zelf helemaal opbouwen, omdat we van de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën niet zomaar modules konden overnemen.

Dat heeft natuurlijk, zoals dat altijd gaat bij dergelijke zaken, enkele kinderziekten gekend. Het is bijvoorbeeld niet evident om verschillende computers en softwareapplicaties met elkaar te laten praten en om grote bestanden die afkomstig zijn van verschillende bronnen en systemen, uit te wisselen en op elkaar af te stemmen. Dat heeft in de beginfase voor wat problemen en vertragingen gezorgd, omdat de historische dossiers van de FOD Financiën moeilijk ingelezen raakten in de databanken en de berekeningsmodule van de Vlaamse Belastingdienst die moeilijk kon verwerken. Maar intussen is dat permanent bijgestuurd en verbeterd.

Een tweede punt was dat er 281 personeelsleden overgenomen zijn van de FOD Financiën. Anders dan vooraf was voorgesteld, bleek dat slechts 10 procent van hen daadwerkelijk ervaring had met de materie van de verkeersbelasting. Dat bracht dus met zich mee dat we met meer dan 250 personen van nul moesten beginnen en hun een opleiding moesten geven. Dat is op zich al geen evidente zaak.

Dat sluit aan bij de vraag waar je je prioriteiten stelt als het moeilijk gaat. Het is niet moeilijk te begrijpen dat we de thesauriepositie van de Vlaamse overheid zeker niet in gedrang mochten laten komen. We hebben ons in eerste instantie dus vooral beziggehouden met het inkohieringsproces. De budgettaire inkomst van de verkeersbelasting is meer dan 1,2 miljard euro. Die moesten we vanaf het begin echt binnen krijgen. We hebben daar een timing en een planning voor opgesteld. Die hebben we ook kunnen realiseren, waardoor onze kaspositie

nooit in gevaar is geweest. Dat lijkt me niet onbelangrijk om in het totale verhaal mee te nemen.

VLABEL evalueert en stuurt elke dag bij om de inning van de verkeersbelasting te verbeteren, mijnheer Keulen. U wees er zelf al op dat uw vraag om uitleg al van voor de zomer dateert. Ik kan u zeggen dat we het grootste deel van de door u aangehaalde problemen intussen al hebben opgelost. En als ze toch nog bestaan, zijn ze toch al voor een deel opgelost.

Er werd gekozen om te werken via één telefoonnummer, één centraal e-mailadres en één postadres. Dat is de enige wijze om alle inkomende communicatie vlot te kunnen stroomlijnen en verspreiden. Ik geef een korte verduidelijking van de administratieve werkwijze die binnen VLABEL gehanteerd wordt. Er is ten eerste een enorme stroom aan vragen die dagelijks binnenkomen bij VLABEL. Er wordt getracht om die zo vlot en zo snel mogelijk te behandelen. Daarbij is de 1700-lijn in het leven geroepen om op algemene vragen een antwoord te geven. Zodra een vraag wat meer specifiek is, volgt er een doorverwijzing naar de bevoegde dienst, maar dankzij de 1700-lijn kunnen we de algemene vragen snel en efficiënt beantwoorden.

Ik erken de problemen die er initieel zijn geweest bij de doorschakeling. Ik heb daarnet al verwezen naar de problemen inzake ICT en het personeelsprobleem.

Er zijn verbeteracties gekomen. Wij hebben intussen meer dossierbehandelaars ingeschakeld, die de binnenkomende oproepen via de 1700-lijn behandelen. Daarnaast zijn er telefoonpools, met elk hun specialisme, zodat inkomende vragen zeker behandeld kunnen raken.

Momenteel bekijken we of op bepaalde briefwisselingen niet ook het rechtstreekse telefoonnummer van de dossierbehandelaar moet worden vermeld. Voor bepaalde vragen is het zeker niet opportuun om eerst via de 1700-lijn te passeren, om dan bij de specialist terecht te komen.

Alle mails komen binnen in één mailbox. Elke dossierbehandelaar heeft rechtstreekse toegang tot die mailbox. Dat is de enige mogelijkheid om de toestroom aan vragen beter te kunnen inschatten, om een betere controle te hebben op de afwerking en op de termijn waarbinnen die afwerking gebeurt.

De vragen over de verkeersbelastingen die in het eerste deel van dit jaar via mail binnenkwamen, werden binnen de zes weken behandeld. Voor de onroerende voorheffing ligt de behandelingstermijn op twee weken. Dagelijks komen er gemiddeld nog steeds meer dan 200 mails binnen op die algemene mailbox. De voorbije maanden lag de instroom zelfs nog hoger, met een gemiddelde instroom van 400 mails per dag. Dat is een enorme massa. Toen men bij VLABEL zag dat er wat achterstand was, heeft men onmiddellijk vier extra medewerkers ingeschakeld voor de afhandeling van die mails. Momenteel is er geen achterstand meer in het behandelen van algemene mails.

VLABEL heeft ook gemerkt dat bij het afhandelen en beantwoorden van mails veel meer tijd verloren gaat doordat er onvoldoende gegevens worden verstrekt door diegene die informatie- of dossieraanvragen doet. Daarom heeft VLABEL besloten om een standaard invulformulier te maken, waardoor een aanvrager automatisch de gegevens verstrekt die VLABEL nodig heeft om te kunnen antwoorden, zodat men daar sneller en correcter een antwoord op een individuele vraag kan krijgen.

U haalt in uw vraagstelling aan dat de dossiers niet digitaal kunnen worden doorgestuurd of ontvangen door de administratie. Dat is niet juist. De Vlaamse Belastingdienst heeft geen problemen met het opnemen van grote bijlagen, en voor de afhandeling van bepaalde aanvragen en bezwaren heeft VLABEL er zelfs voor gekozen om de burger de mogelijkheid te geven om bewijsstukken via mail door te sturen. Dat kon in het verleden, op federaal niveau, niet. We hebben daar zelfs een apart e-mailadres voor geïnstalleerd.

De Vlaamse Belastingdienst kent één algemeen postadres voor de briefwisseling, de derde poot van informatie. Van daaruit wordt de post ingescand, zodat elk bevoegd personeelslid, ongeacht zijn werkplaats, de dossiers elektronisch kan raadplegen. Ook dat heeft een aanzienlijke administratieve vereenvoudiging tot gevolg gehad.

Hierbij aansluitend, mijnheer Keulen, wil ik nog nader ingaan op een aantal voorbeelden die u hebt aangehaald. Het is niet correct dat de Vlaamse Belastingdienst vraagt om schrappingsberichten van de nummerplaat via de post over te maken in geval van annulering van een eurovignet. Er wordt enkel gevraagd naar een bewijs dat er wel degelijk een aangifte van een eurovignet liep voor de periode waarvoor teruggave wordt gevraagd. En dat is eigenlijk maar normaal: we moeten weten op welke datum de betaling is gebeurd, ook voor de berekening van mogelijke interesten. Die gegevens kunnen niet via de databank van de DIV geraadpleegd worden.

Evenmin beschikt de Vlaamse Belastingdienst hier over de historische gegevens van de FOD Financiën. Maar dat is uiteraard een probleem dat op termijn zichzelf oplost, aangezien we vanaf vandaag zelf historische gegevens gaan opbouwen. Maar nu moeten we het bewijs nog opvragen, omdat de stukken daarvoor op federaal niveau zitten, zonder dat wij die kunnen raadplegen.

Het klopt wel dat de dossiers niet per se per regio worden behandeld. We hebben er binnen de Vlaamse Belastingdienst voor gekozen om een bepaald type dossiers te laten behandelen door een bepaalde groep medewerkers. Zij behandelen dan alle vragen van een bepaald type dossier. Dat is vooral een organisatorische noodzaak, omdat de profielen van de mensen in bepaalde frontoffices niet meteen toelieten om alle nodige kennis te capteren en vragen en bezwaren te behandelen. Het type van de vraag bepaalt dus waar het dossier wordt verwerkt.

De burger kan dus wel aan alle regionale loketten terecht, maar het is zoals bij een bank: als je algemene informatie wilt over bijvoorbeeld het aangaan van een lening, kun je aan de frontoffice terecht, maar heb je heel specifieke vragen over jouw dossier, dan maak je een afspraak.

We gaan de specialisaties bundelen, en per type van probleem antwoorden zoeken. Als je, zoals ik eerder al zei, 250 personeelsleden nog moet opleiden, moet je ervoor zorgen dat je specialisten maakt op elk deel van het dossier. Dan heb je eigenlijk zelfs niet de mogelijkheid om dat, zoals in het verleden, regionaal aan te pakken. Maar in principe moet je bij elk loket terecht kunnen, zij het dat het dan soms op afspraak zal zijn.

Ik heb, net als u, signalen opgevangen over bepaalde problemen, maar ik krijg ook heel positieve noten te horen. Wat bedrijven een zeer positieve evolutie vinden, is dat er nu bij de Vlaamse Belastingdienst een online loket bestaat en dat er een computertoepassing is die toelaat om via internet de persoonlijke belastingdossiers te beheren en alle nodige transacties en betalingen te doen. Concreet kunnen de bedrijven hun aangiftes en stopzettingen volledig via de website doen, iets wat in het verleden niet kon. Toen was men verplicht om zich tot een loket te wenden. Een bedrijf kan nu via het online loket bovendien ook een overzicht krijgen van alle dossiers. Dit betekent voor de bedrijven een administratieve vereenvoudiging, een enorme tijdswinst en een grote kostenbesparing.

VLABEL doet continu aan zelfevaluatie. Ik heb al een aantal verbeterpunten opgesomd, maar ik wil ze nog eens op een rijtje zetten. Er wordt geïnvesteerd in de opleiding van administratieve medewerkers. Het aantal mensen dat de telefoons en mails beantwoordt, is uitgebreid. Er is een online loket waar men de meest voorkomende acties van op afstand kan doen. Het mailverkeer wordt gestructureerd via verplicht in te vullen identificatiegegevens. En zo kan ik nog wel even doorgaan.

Los van die verbeteracties zijn er nog een aantal fundamentele wijzigingen doorgevoerd bij VLABEL. De eerste wijziging betreft een nieuwe organisatiestructuur, waarbij de volgende belangrijke principes vooropstaan. Ten eerste zal er een grotere wisselwerking zijn tussen

enerzijds telefoonaafhandeling, loketbemanning en dossierverwerking. Daardoor zullen de burgers rechtstreeks door de juiste dossierbehandelaars geholpen kunnen worden.

Daarnaast komt er een apart team, dat zal instaan voor de onmiddellijke verwerking van eenvoudige aanvragen. Nu gaan we uit van een ‘first in, first out’-principe, maar op eenvoudige vragen kun je eigenlijk veel beter onmiddellijk antwoord geven. De burger die een moeilijke vraag stelt, verwacht ook niet dat hij even snel een antwoord krijgt als op een gemakkelijke vraag. We gaan die eenvoudige vragen dus afzonderen en ervoor zorgen dat daar sneller een antwoord op komt. Dat zal mijns inziens tot een grotere tevredenheid leiden.

Naast die vernieuwde organisatiestructuur is er ook nog een project opgestart rond relatiebeheer van grote klanten. Voor de verkeersbelasting houdt dat in dat bedrijven met een groot wagenpark een specifiek loket zullen krijgen, waarbij ze één vaste contactpersoon toegewezen krijgen. Het is vrij uniek om te zeggen dat je belastingplichtigen je klanten zijn en dat je voor klantenbeheer gaat. VLABEL kiest daar mijns inziens voor de juiste aanpak.

De contactpersoon maakt deel uit van een team van voorbehouden personeelsleden die specifiek voor die doelgroep gaan zorgen voor een benadering op maat van de klant. Zo zullen we tot nog meer adequate dossieropvolging komen en tot een juiste dispatching voor de opvolging van gegevens.

Op die manier hebben we grote stappen gezet om aan een aantal problemen die zich in het begin hebben voorgedaan – wat eigenlijk vrij normaal is –, adequaat tegemoet te komen. Ik ben op 1 september nog langsgegaan bij VLABEL, om het geheel zelf te gaan bekijken. Als ik daar nog de toekomstige controles op de betaling van de verkeersbelasting aan toevoeg, heb ik sterk het gevoel dat wat we hier zelf doen, veel beter doen. Maar we hebben er wel even tijd voor nodig gehad.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

De heer Marino Keulen: Zoveel te beter, minister. Ik zal uw antwoord meenemen naar de zogenaamde klagers. Dat zijn echt niet van de kleinste. Ik begrijp het eigenlijk niet goed, want de verontwaardiging zat dieper dan louter incidenteel. Het verhaal was dat men zich niet klantvriendelijk behandeld voelde. U hebt ook een aantal zaken punctueel tegengesproken. Ik vind het dan vreemd dat ze mij die vragen op die manier laten stellen.

Des te beter, minister, want ik geloof heel erg dat als dit fout loopt, niemand van ons eraan wint. Voor de mensen zijn wij immers allemaal ‘de overheid’ en ‘de politiek’. De nuance wie dan toevallig in meerderheid of oppositie zit, maken mensen niet.

Het feit dat het nu beter draait, kan ik alleen maar toejuichen. Ik zal uw antwoorden overmaken aan mijn bronnen. We zullen dan zien welke reactie dat geeft.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over het SERV-advies van 6 juli 2011 in verband met het Vlaams begrotingsbeleid en de structurele begrotingsnormering - 2645 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, de aanleiding voor mijn vraag om uitleg is het traditionele advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) met betrekking tot de begroting van het volgende jaar, dat we in juni altijd mogen verwachten. Dit document handelt dus over 2012. De SERV pleit er in dit advies voor om budgettaire overschotten te boeken in Vlaanderen.

Voor alle duidelijkheid: ik heb deze vraag om uitleg ingediend in tempore non suspecto, dus vooraleer de discussie over dat begrotingstraject losbrak, onder andere naar aanleiding van de Septemberverklaring. In aanloop naar die Septemberverklaring gaf minister-president Peeters alvast te kennen dat, wat hem betreft, Vlaanderen wel degelijk buffers zou kunnen aanleggen – echte buffers dan, bijvoorbeeld in de vorm van een zorgfonds. Intussen hield de minister van Begroting vol dat er geen overschotten zouden worden geboekt.

De vraag is nu natuurlijk wat deze Vlaamse Regering budgettair van plan is. Ik moet toegeven dat een en ander al aan bod is gekomen tijdens de bespreking van de Septemberverklaring afgelopen woensdag. We hebben daar gehoord dat er wel degelijk provisies komen tegen een aantal eventuele ongunstige conjuncturele of inflatoire evoluties, maar dat er geen reservefondsen zouden worden aangelegd.

Het SERV-advies sluit aan bij kritieken die wij vanuit LDD al eerder hebben geuit, namelijk dat in het verleden de begroting onvoldoende structureel op orde werd gezet. Het bewijs is nog eens geleverd bij de begroting 2011 en bij de begrotingscontrole, waar we zagezegd een begroting in evenwicht hebben, maar waar we zien dat er een zeer forse stijging is van de ontvangsten, dat we een grote oplopende schuld hebben en dat we op bepaalde kerntaken nog altijd een inhaalbeweging moeten blijven doen.

Ik ben eigenlijk wat ongerust, omdat er in de regeringsverklaring van afgelopen maandag opnieuw geen sprake was van het boeken van overschotten of van schuldafbouw. Het is volgens mij gewoon onverstandig om alles uit te geven en geen overschotten te boeken, zeker gezien de economische stormen die er zitten aan te komen. Het plan om geen overschotten te boeken, niet aan schuldafbouw te doen en geen echte buffers aan te leggen, is mijns inziens veeleer ingegeven door een ideologie of een dogma dan door een economische bezorgdheid om de toekomst van dit land.

Ook de SERV uit zijn ongerustheid en stelt dat dit beleid niet strookt met een duurzame begroting, met de budgettaire uitgavenoden en met de schuldpositie van Vlaanderen. Ik citeer even uit het advies: “Voor de SERV is het belangrijk dat de Vlaamse Regering ook verdere stappen zet om de begroting structureel gezond te maken én om schuldenvrij te zijn tegen 2020. Het aanhouden van een nominaal evenwicht, zoals vooropgesteld in de meerjarenraming, biedt echter onvoldoende garanties.”

Eigenlijk is de toon van het advies vrij scherp, en dat geldt zeker voor het persbericht dat daarop volgde. De SERV spreekt heel duidelijk over een begrotingstraject dat onvoldoende is en onvoldoende zekerheid inbouwt om een economische terugval op te vangen, en dat de inspanningen doorschuift naar een volgende legislatuur. Verder doet de SERV in zijn advies het voorstel om tot een eigen structurele schuldnorm te komen. Het voorstel dat ze lanceren, is een begrotingstraject uit te werken, zodat we 2018 schuldenvrij zouden zijn.

Dat heeft natuurlijk consequenties. Als dat de richting is waarin u wandelt, en niet langer het boeken van evenwichten jaar na jaar, heeft dat tot gevolg dat uw beleidsruimte krimpt. Dat is evident, want dit is een strenger begrotingsbeleid dan het beleid dat de Vlaamse Regering volgde. Voor 2012 en 2013 valt dat nog wel mee, maar zeker voor 2014 zou dat toch een serieuze koerswijziging vergen van de Vlaamse Regering.

De SERV adviseert dus om de komende jaren overschotten te realiseren in functie van schuldafbouw en zegt dat, als we het nu niet doen, we de opdracht verschuiven naar de volgende legislaturen. De SERV vindt die overschotten ook noodzakelijk om buffers op te bouwen tegen economische schokken. Wat de SERV eigenlijk zegt, minister, is dat we Pact 2020 moeten volgen. Pact 2020 stelt heel duidelijk: “De Vlaamse overheid blijft volgend decennium financieel gezond. Het uitgangspunt is de eind 2008 verworven schuldenvrije positie te behouden.”

De kernaanbeveling van de SERV, om overschotten te bouwen en aan schuldafbouw te doen, gaat eigenlijk lijnrecht in tegen het Vlaamse regeerakkoord en uw beleidsnota, die zegt: “De

ambitie is niet om begrotingsoverschotten te boeken om de schuld af te bouwen.” De beleidsnota verwijst trouwens naar het aanhouden van ‘gecontroleerde schuld’.

Hoe zult u concreet omspringen met dit advies? Hoe gaat u er invulling aan geven? Welk van de twee prioriteiten weegt het zwaarst? Pact 2020 of het regeerakkoord?

De SERV pleit ten tweede voor de toepassing van een structureel begrotingsbeleid en heeft daarvoor ook een structurele begrotingsnorm uitgewerkt. Dat sluit wél heel duidelijk aan bij uw intenties, zoals verwoord in uw beleidsnota. In antwoord op mijn schriftelijke vraag van 11 augustus 2010 stelde u dat u begin 2011 een voorstel zou doen rond de structurele norm. In de commissie Financiën van 28 juni 2011 gaf u dan te kennen dat de werkgroep onder leiding van de heer Poelvoorde al in het voorjaar van 2011 een eerste eindrapport met betrekking tot de structurele norm heeft afgeleverd en dat dit eindrapport nog zou worden aangepast. U verwees in dat antwoord op 28 juni overigens naar het SERV-rapport dat toen nog op komst was. U zei dat u het rapport van de heer Poelvoorde en het werk van de SERV zou voorleggen aan de Vlaamse Regering.

Met betrekking tot de timing stelde u toen: “Ik wil nog voor het zomerreces met een voorstel naar de Vlaamse Regering stappen. Na het zomerreces zullen we dat, net als de voorgaande voorstellen, hier kunnen bespreken. Of dit voorstel bruikbaar zal zijn voor de begroting 2012, zal mee afhangen van de reactie van de Vlaamse Regering tijdens de bespreking die we nog voor het zomerreces zullen voeren.” Wat is de stand van zaken met betrekking tot de eigen schuldnorm? Hebt u al een concreet voorstel ingediend? Wat is de relatie tussen uw eigen norm en de voorstellen van de SERV, die een bepaalde methodiek hanteert die wel conform is met de Europese Commissie? Als u die norm al hebt, hoop ik dat u die hier kunt toelichten.

Wanneer zult u die norm dan toepassen? De heer Sannen wees er in de bespreking op 28 juni al op: als u het niet gaat doen voor de begroting 2012, is het al bijna de moeite niet meer. Zult u gevolg geven aan de timing, vooropgesteld door uzelf en door de SERV? Of is er een andere timing? Als de structurele norm er is en u hebt een bepaalde timing, kunt u dan ook enige toelichting geven bij de evolutie van de structurele saldi, zoals u die voorziet?

Tot slot wil ik nog een kleine verduidelijking vragen, die ik tijdens de bespreking van de Septemberverklaring niet gekregen heb, namelijk over het verschil tussen provisies en buffers. Die woorden worden een beetje door elkaar gebruikt. Er zijn een aantal provisies, waaronder de conjunctuurprovisie van 40 miljoen euro. Wat gebeurt daarmee indien het conjunctureel meevalt? Gaat dat dan naar een soort fonds? Wordt dat een echte buffer, zoals wij ‘buffer’ definiëren? Of wordt dat geld alsnog opgedaan?

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, we kunnen de discussie pas ten gronde voeren bij de begrotingsbesprekingen, maar ik sluit me alvast aan bij de stelling van de heer Vereeck dat het advies van de SERV altijd een boeiend advies is en dat het wel wat vingerwijzingen in petto heeft.

Ik wil inpikken op wat mijn collega van Rouveroy in zijn repliek op de Septemberverklaring naar voren heeft gebracht. Als we praten over conjunctuurprovisies, moeten we ervoor zorgen dat we een zekere geloofwaardigheid aan de dag leggen. Vroeger werkten we met een provisie van 1 procent op de opbrengst van de samengevoegde en gedeelde belastingen. Bij mijn weten is dat nog altijd ongeveer 19,1 miljard euro, dus dat zou een provisie moeten zijn van ongeveer 191 miljoen euro, die ons bestendig zou maken voor een conjunctuurschok van ongeveer 1 procent.

De SERV zegt dat u uitgaat van voorzichtige parameters aan de ontvangstenzijde wat de samengevoegde en gedeelde belastingen betreft, maar ik vrees dat in juni al geweten was dat de economische groei van 1,6 procent geen eenvoudige oefening zal zijn, gelet op de groeivertraging die in heel Europa tot stand komt en die in het derde en vierde kwartaal

waarschijnlijk heel duidelijk zal kunnen worden afgelezen. Wat het aanleggen van buffers betreft, moet een grote voorzichtigheid aan de dag worden gelegd. Dat staat met zo veel woorden in het advies van de SERV.

De minister wordt geacht de begrotingsdocumenten tijdens de laatste week van oktober in het Vlaams Parlement in te dienen. Er is nog wat tijd om de zaak bij te sturen. Ik raad hem aan niet te aarzelen. Ik kan hem anders beloven dat hij in februari 2012 een minder leuk huiswerk zal moeten maken. Hij wil het geld op basis van de zogenaamde beleids marges – in dit geval 230 miljoen euro – verdelen. Zodra het is verdeeld, is het niet zo gemakkelijk om geblokkeerde kredieten terug binnen te halen om de economische tegenvallers op te vangen. Dat is geen gemakkelijke operatie.

Op pagina 83 van het advies van de SERV staat wat wij al twee jaar in het Vlaams Parlement verkondigen. De meerjarenraming vertrekt van de politieke keuze dat geen begrotingsoverschotten worden opgebouwd. Dit blijkt uit de evolutie van de schuld die in de meerjarenraming is opgenomen. De schuld neemt af. Deze afname is louter het gevolg van de terugbetalingen door KBC en niet van de aanwending van begrotingsoverschotten. De SERV verklaart hier, met andere woorden, dat de Vlaamse Regering niet bereid is overschotten voor de schuld te reserveren.

Ondanks de terugbetalingen door KBC gaat de meerjarenraming voor 2015 nog uit van een schuld niveau van 3,7 miljard euro. Volgens de SERV kan mogelijk nog 1,35 miljard euro verder worden afgebouwd. Het volgende zinnetje klinkt misschien cynisch in het licht van de discussie die we straks zullen voeren: “Daarnaast kan Vlaanderen nog zijn participaties in Ethias en Dexia te gelde maken. Indien het oorspronkelijk geïnvesteerd bedrag van 1 miljard euro kan worden gerecupereerd, zou er nog een schuld overblijven van 1,35 miljard euro die moet worden afbetaald met begrotingsoverschotten tegen 2020 om dan de VIA-norm ‘schuldenvrij Vlaanderen’ te bekomen.”

Ik wil niet op de casuïstiek van de begroting 2012 ingaan. Ik wil enkel onze bezorgdheid uiten over de manier waarop we dit traject naar 2020 kunnen afleggen. We moeten letten op de manier waarop begrotingsoverschotten voor provisies worden gebruikt. Ik wil iedereen aan het Vlaams Toekomstfonds herinneren. De financiële crisis heeft de kas geledigd. In het andere geval hadden we het geld moeten lenen. Dan had dit bedrag in onze balans nu op de passiefzijde gestaan. Gelukkig staat het nu nog aan de actiefzijde. Het actief is ten opzichte van het passief echter gedaald.

Minister, hoe zullen we, in het licht van de huidige meerjarenraming, Vlaanderen tegen 2020 schuldenvrij maken? Wat is de visie van de Vlaamse Regering op de vrij duidelijke kritiek van de SERV?

De voorzitter: De begrotingsbesprekingen vinden binnen enkele weken plaats. De SERV levert steeds boeiende en interessante documenten af. Om die reden heb ik deze vraag om uitleg toch geagendeerd. We mogen hier echter niet op de begrotingsbesprekingen zelf vooruitlopen. Dit is geen tussentijds debat.

Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik ben het met u eens. Ik wil met plezier op de opmerkingen en de vragen over de grootte van de provisies en over de opbouw of afbouw van de impliciete schuld ingaan. Dit moet op basis van de documenten gebeuren. De afbouw van 265 miljoen euro impliciete schuld geeft ons in de toekomst meer ruimte. Dit is in het verleden niet steeds het geval geweest.

Wat de voorstellen van de SERV betreft, wil ik opmerken dat het me een goede zaak lijkt de SERV naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen alsnog uit te nodigen. Het is ondertussen al even geleden dat ik het rapport heb gelezen. De SERV heeft verklaard dat we voorzichtig zijn. We gaan uit van een groeicijfer van 1,6 procent.

Ik zal doen wat de voorzitter heeft gevraagd en me tot de structurele begrotingsnormering beperken. De heer Poelvoorde heeft zijn rapport op 27 juni 2011 overgemaakt. Op 6 juli 2011 hebben we het advies van de SERV ontvangen. De norm vormt hier een element van. Eigenlijk stellen de heer Poelvoorde en de SERV allebei voor een uitgavennorm te hanteren. Hierbij zou de jaarlijkse groei op de gemiddelde groei van de Vlaamse ontvangsten op middellange termijn worden afgestemd.

Zoals ik eerder al heb aangekondigd, heeft een interkabinettenwerkgroep beide voorstellen nog voor het zomerreces besproken. Verschillende leden van de Vlaamse Regering hebben gevraagd de nodige tijd te nemen voor een grondige lezing, analyse en vergelijking van beide voorstellen. Dit lijkt me ook nodig: het is een complexe materie.

Het is de bedoeling de bespreking in de Vlaamse Regering na de finalisering van de opmaak van de begroting 2012 te heropenen. Het is zeker niet realistisch te stellen dat we de begrotingsnorm op de begroting 2012 zouden kunnen toepassen. Ik wil erop wijzen dat de SERV zelf van mening is dat de norm nog moet worden verfijnd.

Een van de elementen waarover we een discussie kunnen openen, is de vraag over welke schuld we het eigenlijk hebben. De SERV heeft verklaard dat we hier of daar misschien nog wat participaties te gelde kunnen maken. De vraag is eigenlijk of een schuld ten gevolge van een tekort in het verleden gelijk is aan een schuld die wordt gebruikt om te investeren in de economie en in maatschappijen die voor participaties zorgen. Indien we dit ESR-neutraal willen houden, moeten we op die manier ook voor de nodige inkomsten zorgen. De vraag is dus of dergelijke schulden allemaal op dezelfde manier moeten worden behandeld. We moeten zeker nog eens over deze door de SERV zelf voorgestelde verfijning kunnen discussiëren.

Tijdens de commissievergadering van 28 juni 2011 heb ik verklaard dat we tevens het effect van beide normvarianten op de netto beleidsruimte tijdens de rest van de legislatuur zullen onderzoeken. Het moet duidelijk zijn dat de groeicijfers op 28 juni 2011 anders waren dan vandaag.

Daarnaast moeten we nagaan of dit al dan niet in overeenstemming is met het Vlaams regeerakkoord. Het is mogelijk dat we naar een recessie gaan. Volgens mij bestaat de basisfilosofie van de norm er nog steeds uit een anticyclisch beleid te voeren. Dit zou kunnen inhouden dat we op het moment van een crisis meer zouden moeten uitgeven.

De norm is momenteel veeleer een uitgavennorm. We moeten nagaan welk effect dit op het geheel heeft. We hebben berichten over een akkoord en over een herziening van de Bijzondere Financieringswet gehoord. Die hervormingen zouden natuurlijk een effect op de norm hebben. Afhankelijk van het resultaat van de discussies en de herziening van de Bijzondere Financieringswet moet de Vlaamse Regering een timing voor de mogelijke implementatie van de norm opstellen.

In het advies van 6 juni 2011 stelt de SERV dat de uitwerking van een begrotingsnorm op basis van structurele saldi niet voor de hand ligt. Dit was mijn oorspronkelijke idee. Ik meen me te herinneren dat de heer Vereeck en de heer Van Mechelen zelf ook in die richting dachten. Om het structureel saldo te ramen, moet de conjunctuurencyclus echter worden geschat. Die inschatting wijzigt elk jaar opnieuw. Zelfs binnen een en hetzelfde jaar kunnen de resultaten na verloop van tijd sterk uiteenlopen.

De SERV concludeert hieruit dat deze methodologische moeilijkheden het moeilijk maken een begrotingsnorm te hanteren die inhoudt dat jaarlijks een structureel evenwicht moet worden behaald. Dit is eigenlijk ook de conclusie van het rapport van de heer Poelvoorde. Deze omslag van ideeën heeft er onder meer toe geleid dat de rapporten later zijn ingeleverd dan oorspronkelijk was voorzien. Beide rapporten komen uit bij een uitgavennorm.

Ik wil erop wijzen dat de Europese Commissie, omwille van dezelfde technische moeilijkheden, ook voor een andere aanpak heeft gekozen. De Europese Commissie hanteert nu een uitgavennorm, waarbij de gemiddelde groei van de jaarlijkse uitgaven niet boven de middellangetermijngroei van het bruto binnenlands product mag uitstijgen.

Alle adviezen zijn het erover eens dat een begrotingsnorm op basis van een gewenste evolutie van het structureel saldo niet aangewezen is. Bij de uitwerking van een consensusvoorstel zal hier zeker rekening mee worden gehouden. Dit consensusvoorstel zal met het voorstel van de SERV en met het voorstel van de groep rond de heer Poelvoorde rekening houden.

De heer Vereeck vraagt zich af of ik nu de beleidsnota en het Vlaams regeerakkoord of het Pact 2020 volg. Volgens mij hoeft dat niet tegenstrijdig te zijn. De vraag is enkel wat de definitie van schuld is die hierin aan bod komt. Zal elk onderdeel op dezelfde manier worden beoordeeld? Dat er geen overschot is, betekent niet dat we de schuld kunnen afbouwen.

Tijdens de vorige begrotingscontrole is duidelijk gesteld dat de terugbetaling van KBC, zowel de staatssteun als de penalty fee, voor verdere schuldafbouw tijdens deze legislatuur zal worden gebruikt.

De discussie die de heer Vereeck hier heeft gestart, lijkt me nog steeds zeer zinvol. We blijven de filosofie van een begrotingsnorm ondersteunen. De rapporten van de SERV en van de heer Poelvoorde bevatten verschillende elementen. De Vlaamse Regering heeft afgesproken hierover na de opmaak van de begroting 2012 de nodige discussies te voeren. Uiteraard moeten we rekening houden met een wijziging van de parameters en wellicht ook van de Bijzondere Financieringswet. Nadat de Vlaamse Regering die discussie ten gronde heeft gevoerd, zullen we uiteraard een voorstel naar voren brengen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Ik dank de minister voor zijn antwoord. Het is uiteraard niet de bedoeling hier kort al de discussie over de begroting te voeren. Het advies van de SERV is evenwel wat het is. Het gaat hier om een schuldnorm en om een visie op het begrotingsbeleid. Dit heeft natuurlijk bepaalde budgettaire consequenties.

Ik ging ervan uit dat de discussie in de Vlaamse Regering al een stuk verder zou zijn geraakt. Dat was misschien een beetje naïef. Ik dacht dat we de voorstellen van de Vlaamse Regering in verband met de boeking van overheidsschuld al aan de voorstellen van de SERV zouden kunnen aftoetsen. Ik kan enkel concluderen dat dit weer enigszins wordt uitgesteld. Het is niet duidelijk wanneer de Vlaamse Regering de schuldnorm zal toepassen.

Ik kan enkel herhalen wat de heer Sannen hierover heeft verklaard. Indien we nog lang treuzelen, is het bij wijze van spreken de moeite niet meer er nog tijdens deze legislatuur aan te beginnen.

De minister heeft er terecht op gewezen dat de Europese Commissie een uitgavennorm heeft opgesteld. Dit staat duidelijk in het rapport te lezen. Het budgettair saldo bij volledige tewerkstelling is, voor alle duidelijkheid, niet ideaal. Ik heb dat trouwens al van in den beginne gesteld. De minister moet er de verslagen maar eens op nalezen. De full employment balance is een evaluatietechniek en kan, zoals ik dit concipieer, onmogelijk een begrotingsnorm zijn.

Een nieuw onderzoek naar landen die over een norm beschikken, heeft aangetoond dat een norm disciplinerend werkt. Er kunnen verschillen in de punten en de komma's zitten. Aangezien normen, ondanks de mogelijke inhoudelijke verschillen, disciplinerend werken, zou ik de minister aanraden hier werk van te maken. Het is mogelijk dat er binnen de Vlaamse Regering nog geen volledige consensus is gegroeid. Vanuit politiek oogpunt is die consensus misschien noodzakelijk.

Tot slot wil ik nog even herhalen wat de voorzitter tijdens de vorige bespreking van de schuldnorm heeft verklaard. Volgens de minister is het de bedoeling van een schuldnorm om

anticyclisch te werken. Gezien de huidige en toekomstige financiering van onze deelstaat lijkt dit me vrij onmogelijk. Met de dotaties zijn onze inkomsten minder afhankelijk van de conjuncturele cycli. Ik zou het dan ook liever over een acyclisch beleid hebben.

Het rapport van de SERV stelt tevens dat een schuldnorm ertoe zou leiden dat we minder een stop-and-go-beleid zouden voeren. We zouden tegelijkertijd ook een duidelijk perspectief op de schuld krijgen. Deze norm schuift een duidelijk traject naar voren. In 2018 zouden we dan weer schuldenvrij zijn. In die zin blijft er dan ook een contradictie tussen het Pact 2020 en het begrip ‘gecontroleerde schuld’ bestaan.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Ik kijk, samen met de heer Vereeck en anderen, uit naar de discussie over de norm. De Vlaamse Regering heeft gesteld dat ze af wil van het stop-and-gobeleid waarin we zijn terechtgekomen. We hebben een zogenaamde toekomstnorm gebruikt. Hierbij is 1 procent van de economische groei door middel van een conjunctuurprovisie in het Toekomstfonds gereserveerd. Dat systeem was zo klaar als een klontje. Het heeft overigens ook gewerkt. We hebben de overschotten voor de schuldafbouw gebruikt. In 1999 bedroeg de Vlaamse schuld 6,6 miljard euro. We zijn naar 0 euro gegaan. Tenzij KBC terugbetaalt, liefst met een bonus erbij, gaan we nu weer naar 7 miljard euro. We kunnen de jackpot van KBC voor het vermaledijde jaar 2009 gebruiken.

Ik heb de meerjarenraming gelezen. De minister weet nu al welke vraag ik hem binnen zes weken zal stellen. Er staat dat de ontvangsten relatief voorzichtig zijn berekend. Er is rekening gehouden met de parameters van de federale overdrachten. Ik vrees echter dat dit weer enorm snel kan keren. Enige ervaring leidt tot wijsheid.

In diezelfde aanbevelingen staat dat de gewestbelastingen volgens de meerjarenraming op jaarbasis met gemiddeld 5 procent toenemen. Dat is meer dan de economische groei. De SERV stelt voorzichtigheidshalve voor de groeicijfers neerwaarts aan te passen.

Volgens de begroting van de minister zullen de opbrengsten van de registratierechten volgend jaar met 7,7 procent stijgen. Hij gaat ervan uit dat de conjunctuur zal blijven aantrekken en dat de immobieliënmarkt zal blijven functioneren. Als ik kijk naar wat momenteel gebeurt, vrees ik dat we die richting niet uitgaan. Ik pleit er dan ook andermaal voor een grote begrotingsvoorzichtigheid aan de dag te leggen.

Zoals de heer Vereeck terecht heeft gesteld, zou een norm, zelfs al is het een eigen norm, de minister beschermen tegen de graaicultuur van nogal wat van zijn collega's. Dit leidt tot ongenoegen. Het voordeel is dat hij zich zes maanden later meestal een stuk beter zal voelen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Lode Vereeck tot de heer Philippe Muylers, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de hervorming van de belasting op de inverkeerstelling (BIV) - 2647 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, deze vraag om uitleg heeft opnieuw betrekking op de beleidsnota van de minister. Al van in het begin heeft hij een vergroening van de verkeersfiscaliteit aangekondigd. In het licht van een duurzaam mobiliteitsbeleid zal hij in overleg treden met de ministers bevoegd voor mobiliteit en voor leefmilieu. Momenteel wordt aan minister Schauvliege trouwens een parallelle vraag om uitleg over de vergroening van de verkeersfiscaliteit gesteld. Die vraag om uitleg heeft betrekking op de ecologische

aspecten van de belasting op de inverkeerstelling. Ik zou me hier wat meer tot de budgettaire en financiële aspecten en implicaties willen beperken.

De minister heeft van in het begin over een ecologische modulering van de verkeersbelasting gesproken. In het verleden was er geen verband tussen de milieuvriendelijkheid van een wagen en de te betalen verkeersbelasting. Bij de hervorming van de mobiliteitsbelastingen wil hij natuurlijk de milieuprestaties in rekening brengen. Het gaat dan onder meer om de CO₂-uitstoot. Vroeger hing de belasting in grote mate af van de fiscale paardenkrachten van een voertuig.

De minister heeft in zijn beleidsnota verklaard voorstander te zijn van een globale aanpak van het eurovignet, de belasting op de inverkeerstelling, de verkeersbelasting en de aanvullende verkeersbelasting. Pas na de overname van de verkeersbelasting kan een fundamentele wijziging worden doorgevoerd.

De minister is tevens voorstander van een systeem van ecoboni en -mali in verband met de belasting op de inverkeerstelling. Hij wil daarover met de ministers bevoegd voor mobiliteit en voor leefmilieu in overleg treden. In Wallonië is dit bonus-malussysteem al in werking. Volgens de minister is het daar succesvol. Dit betekent dat we van de daar opgebouwde kennis kunnen profiteren.

In dezelfde beleidsnota geeft de minister aan dat hij bezorgd is om de eventuele sociale implicaties. Hij stelt letterlijk het volgende: “Sociale en gezinscorrecties wil ik in dit nieuwe systeem inpassen met nog nader te bepalen parameters, voor zover ze uiteraard de hoofddoelstelling, de internalisering van de milieukost, niet in het gedrang brengen.”

De hoofddoelstelling van de belasting op de inverkeerstelling is niet de herverdeling van inkomsten. Deze belasting mag er echter ook niet toe leiden dat minderbedeelden bruusk hun mobiliteitsgedrag moeten bijstellen: de hoofdbekommernis is de internalisering van de milieukost, met eventueel sociale correcties.

Op 15 juli 2011 heeft de Vlaamse Regering een principiële beslissing genomen. Ik zou hierover een paar vragen willen stellen. Indien de minister de krachtlijnen van de hervorming nog eens zou kunnen toelichten, zouden een paar van mijn detailvragen misschien meteen worden beantwoord.

Ik vraag me af waarom aan dit ontwerp van decreet geen reguleringssimpactanalyse (RIA) is voorafgegaan. Het gaat hier wel degelijk om een sturende belasting en niet om een klassieke belasting. De Inspectie van Financiën heeft dit al terecht opgemerkt. Het antwoord dat het om een belasting gaat, volstaat niet.

Mijn tweede vraag heeft betrekking op het forfaitair aspect van de belasting. Een forfaitaire belasting is in verband met de mobiliteit natuurlijk maar in beperkte mate sturend. Die belasting zal een sturend effect sorteren op het moment van de aankoop. Het zal kopers hopelijk in de richting van meer milieuvriendelijke auto's sturen. Aangezien het om een forfaitaire belasting gaat, is er natuurlijk ook een contraproductief effect. Die belasting leidt er immers toe dat mensen meer kilometers zullen rijden. Op die manier willen ze de kilometerprijs voor een voertuig laten zakken. Ik vraag me dan ook af in welke mate de minister zelf in het sturend karakter hiervan gelooft. Wat is eigenlijk de bedoeling?

De hervorming omvat een plafond van 10.000 euro voor de duurste wagens. Als voorbeeld wordt de Porsche Cayenne vermeld. Dit lijkt me een vrij arbitrair bedrag. De andere getallen zijn tot achter de komma berekend. Volgens mij heeft de minister op een bepaald ogenblik gewoon een maximum opgelegd. Indien hij gewoon was blijven rekenen, was hij volgens mij zeker niet op een dergelijk rond bedrag uitgekomen. De vraag is dan ook wat zonder maximumlimiet het juiste bedrag zou zijn geweest.

In zijn kritiek op dit voorstel vraagt de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA) zich af of het hier om een tussenstap in de vergroening van de fiscaliteit gaat. De minister heeft dit in

zijn beleidsnota zelf ook vermeld. Ik zou graag wat toelichting bij de volgende stappen krijgen.

Is het mogelijk dat deze belasting zal verdwijnen? De minister kan immers ook over andere instrumenten beschikken, zoals het wegenvignet en de kilometerheffing. In het besluit van de Vlaamse Regering staat dit niet. In de beleidsnota staat het wel.

Het is mogelijk dat in de kranten al iets over die sociale correcties is verschenen. Ik heb dat dan helaas niet gelezen. We horen uit verschillende hoeken dat de kleine stadswagens, die toch al veel minder vervuילend zijn dan zware wagens, in het nieuwe systeem duurder zullen worden. Het hangt natuurlijk van het vergelijkingspunt af. In vergelijking met wagens met grotere, zwaardere motoren zijn die stadswagens minder vervuילend.

Ik kan enkele voorbeelden geven. De belasting op de inverkeerstelling van een Opel Corsa kost momenteel 61,5 euro voor de dieselversie en 61 euro voor de benzineversie. Dit wordt respectievelijk 151 euro en 279 euro.

Vaak kopen mensen met een lager inkomen een kleine gezinswagen. Ik vraag me dan ook af of de minister op dit vlak nog bepaalde sociale correcties wil doorvoeren.

Wat is eigenlijk de budgettaire impact van deze hervorming op de fiscale druk? Indien ik de afgelopen weken en maanden goed heb geluisterd, is het de bedoeling de totale fiscale druk niet te verhogen. Mag ik er dan van uitgaan dat het aan een nieuwe belasting, zoals het wegenvignet, verbonden bedrag van de verkeersbelasting of van de belasting op de inverkeerstelling wordt afgetrokken? Hoe ziet de minister de timing voor dit totaalplan?

De budgettaire impact moet neutraal zijn. Indien het om een echt sturende belasting gaat, ga ik ervan uit dat de opbrengsten dalen. Ik begrijp dan ook niet goed dat de minister in verband met deze sturend bedoelde belasting niet van een forse vermindering uitgaat. Ik ga ervan uit dat de minister bedoelt dat de operatie voor de burgers en voor de overheid budgettair neutraal moet zijn. De burgers mogen er niet onder lijden en de overheid moet haar inkomsten niet zien dalen. Hoe wil de minister die totale druk behouden?

Indien het nieuwe systeem dezelfde budgettaire uitkomst als het oud systeem oplevert, betekent dit natuurlijk dat de externe kosten in het oude systeem in globo al adequaat zijn geïnternaliseerd. De verdeling tussen meer en minder vervuïlende wagens kan natuurlijk anders zijn. Indien de milieukost van twee wagens 3000 euro bedraagt en de overheid dit bedrag wil krijgen, kan dit in het oude systeem respectievelijk 1000 en 2000 euro en in het nieuwe systeem respectievelijk 2000 en 1000 euro inhouden. Dit betekent dat het oude systeem de totaliteit goed vat.

In dat geval zou ik durven te suggereren iets meer sociale correcties door te voeren. De internalisering is in globo immers al gebeurd. Er wordt voor 3000 euro aan externe kosten aangerekend. De vraag is dan enkel hoe dat moet worden verdeeld en wie moet betalen. Dit verdelingsvraagstuk is natuurlijk zeer interessant.

Tot slot heb ik nog een vraag over de timing. De minister schrijft in zijn beleidsnota dat hij zich in een doelmatig gebruik wil inschrijven. Het beleid moet de verkeerscongestie op de wegen verminderen en de impact van transport op het milieu beperken. Dit alles moet in een constructieve samenwerking met de minister-president en met de ministers bevoegd voor mobiliteit en voor leefmilieu gebeuren.

Om die reden pleit de minister voor de invoering van een afstandsgebonden kilometerheffing, niet enkel voor vrachtwagens, maar ook voor personenwagens. Hij is voorstander van een kilometerheffing voor personenwagens en volgens zijn beleidsnota zal hij in dit verband een proefproject starten.

In het licht van het globaal plan waarvan in de beleidsnota sprake is en waarover de MORA vragen heeft gesteld, vraag ik me af hoe het zit met die kilometerheffing en met die

wegenbelasting. In welke mate is de verkeersbelasting een tussenstap zoals de belasting op de inverkeerstelling een tussenstap is?

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: De heer Vereeck stelde terecht dat het om een sturende belasting gaat. De vraag is echter in hoeverre deze belasting echt sturend kan zijn, want er zijn een aantal beperkingen. Een eerste beperking is dat het hier enkel om wegvoertuigen gaat, en binnen die categorie van wegvoertuigen nog alleen om de particuliere wagens. Dat betekent dat bedrijfswagens – wagens van vennootschappen – daar niet onder vallen. In hoeverre kun je op die basis dan gaan sturen?

Als we ook wagens van vennootschappen, nv's en vzw's, leasingactiviteiten en autonome overheidsbedrijven allemaal willen meenemen, moet er een samenwerkingsovereenkomst komen. Bent u van plan om nog aan te sturen op de samenwerkingsovereenkomst met onder meer de federale overheid, zodat we naar een echt sturende belasting kunnen gaan?

U wilt ook een vergroening van de autofiscaliteit. Over de milieuaspecten zelf wordt er al in een andere commissie gediscussieerd, maar ik wil er al even op wijzen dat de manier waarop u naar die vergroening wilt gaan, niet echt vanzelfsprekend is. Als we de formule bekijken die u toepast, zien we dat de CO₂-component in de berekening veel meer doorweegt. Dat betekent automatisch dat de dieselwagens een voordeel krijgen ten opzichte van benzine-wagens. Als we dan nog weten dat de werkelijke uitstoot van dieselwagens veel hoger ligt dan het theoretische cijfer dat normaal wordt aangegeven, als we weten dat bij normering onvoldoende rekening wordt gehouden met de echt schadelijke fracties van fijn stof, en als je dan kijkt naar hoe u de zaken toepast, kunnen we alleen besluiten dat we in plaats van een vergroening van de autofiscaliteit te realiseren, de verdere verdieseling van Vlaanderen mogelijk aan het maken zijn. 'Vlaanderen dieselland' wordt hiermee realiteit.

Een derde opmerking gaat over hoe de besluitvorming is gelopen en hoe het Vlaams Parlement daar inzage in krijgt. We hebben vandaag in de media gezien dat er een sociale correctie komt. Die beslissing van de Vlaamse Regering is twee weken terug al genomen. Als wij bij een beslissing van de Vlaamse Regering de nota voor de regering opvragen, krijgen we die normaal gezien nog de dag zelf, ofwel de dag nadien. Dat gaat over het algemeen vrij vlug. We kunnen daar niet over klagen. Het is dan ook opvallend dat wij de beslissing over deze correctie, die wij twee weken geleden onmiddellijk hebben opgevraagd, nog altijd niet hebben gekregen. Waarom krijgen wij geen inzage in die nota?

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister, de heer Watteeuw sprak al over de bedrijfswagens. In Vlaanderen zijn ongeveer 40 procent van de nieuwe wagens bedrijfswagens. Dat sturende karakter geldt dus maar voor 60 procent van de totale automarkt. Dat is een beperkt aandeel. Hoe ziet u die samenwerkingsovereenkomsten met de andere twee gewesten? Hebt u daar al stappen in ondernomen? Wat is de timing?

Wat de verdieseling betreft, mijnheer Watteeuw, zeggen milieuspecialisten mij dat dat een uitdovend effect heeft. In 2014, met de Euro 6-norm, zou de roet- en stofuitstoot van dieselmotoren immers die van benzinemotoren benaderen.

Een laatste opmerking, minister, gaat over de ecologische effectiviteit van deze maatregel. In 2010 zou de CO₂-uitstoot per kilometer gedaald zijn van ongeveer 140 gram tot 133 gram. Deze belastingwijziging zou dat proces nog moeten versnellen. Dat wil zeggen dat de CO₂-uitstoot per kilometer alsmaar kleiner wordt. Hoe evalueert u dat? Gaat u dan op termijn ook de rekensleutels aanpassen om de inkomstenmassa op peil te houden? Als je dat in het oneindige doortrekt, zou die belastinginkomst – in een stevige overdrijving van mijnentwege – immers naar nul moeten tenderen. Hoe ziet u die tendens en de aanpassing van die rekensleutel?

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Mijnheer Watteeuw, het sturende effect en de vergroening van de verkeersbelasting moeten zeker globaal bekeken worden in enerzijds wijzigingen in de BIV en anderzijds wijzigingen in de jaarlijkse verkeersbelastingen – lees: het wegenvignet en de kilometerheffing voor vrachtwagens. Het is evident dat dat in één globaal fiscaal kader wordt bekeken en dat het sturende effect erin moet liggen dat ook in die verkeersbelasting en de kilometerheffing dezelfde parameters inzake vergroening worden meegenomen als nu in die wijzigingen in de BIV.

Wat de sociale correcties betreft, waar de heren Watteeuw en Vereeck over spraken, wacht ik het antwoord van de minister af, naar aanleiding van de laatste beslissing van de Vlaamse Regering. Ik heb begrepen dat daar al voor een stuk een antwoord wordt geboden op de bekommernissen rond de sociale correcties, en in het bijzonder het naar omlaag halen van het minimumtarief voor de BIV.

Wat het punt van de verdieseling betreft, verwijs ik naar de opmerkingen van de heer Van den Heuvel.

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, collega's, ik zou nu al een voorstelling kunnen geven van het voorontwerp van decreet, voordat het naar de Raad van State is gegaan, maar ik stel voor dat we de discussie daarover voeren nadat we het terugkrijgen van de Raad van State en ik het indien als een ontwerp van decreet. Dan hebben we alle juiste teksten. Het lijkt mij logischer om op basis daarvan te discussiëren.

Dat neemt uiteraard niet weg dat ik wil ingaan op de gestelde vragen. Met betrekking tot de samenwerkingsovereenkomst met de andere gewesten kunnen we twee dingen doen. Ofwel zeggen we dat we al gesprekken gevoerd hebben met de collega's en nu afwachten tot alles rond is, ofwel wijzen we erop dat in het Vlaamse regeerakkoord staat dat we naar een vergroening gaan en dat we daarover een akkoord hebben op het niveau van de Vlaamse Regering. We doen al wat we kunnen. Elke gram minder is meegenomen. We zetten daar dus al een eerste stap. Dat is de keuze die we hebben gemaakt.

Er was ook een vraag over de evolutie van de CO₂-uitstoot. Dat is zowel in plus als in min. Je moet ervan uitgaan dat er evolutie is in de technologie. Wat tien jaar geleden een propere auto was, is nu waarschijnlijk een heel vuile auto. Je krijgt dus een correctie – en dat is ook een sociale correctie – op tweedehandsvoertuigen. De correctie is daar min 10 procent per jaar, tot aan het minimum. Dat minimum hebben we, na advies, van 61,5 euro naar 40 euro gebracht.

De discussie over de vraag of dat de goede hoogte is en zo meer, moeten we voeren op het moment dat we het voorontwerp van decreet indienen, hier en/of in de commissie Leefmilieu, of misschien wel samen, want het is door mij en mevrouw Schauvliege samen ingediend.

We gaan mee met die CO₂-evolutie. We gaan ervan uit dat het elk jaar beter is, en dat je de parameters qua belastingheffing op basis daarvan kunt verhogen. Dat is de juiste logica. Anders ga je zeggen dat de technologie van vandaag de goede technologie is, en dat alles wat nog komt dat beter is, niet meer beloond moet worden.

Voor alle duidelijkheid: de belasting op de inverkeerstelling is de belasting die je betaalt als je de auto koopt, eerstehands of tweedehands. Het aantal kilometers dat je met die auto gaat rijden, weet je niet op het moment dat je hem koopt. Dat kun je dus niet meenemen. Je betaalt de BIV één keer, namelijk bij de aankoop. De bedoeling van het Vlaamse regeerakkoord is om daar effectief een kleine sturing te krijgen in de richting van de meer milieu- en klimaatvriendelijke wagens, waarbij je dus een lagere belasting betaalt als je zo'n auto koopt, en een hogere belasting op de meer milieu- en klimaatonvriendelijke auto's.

We hebben als parameter de Euronorm gekozen, waar onder meer stikstof, fijn stof en CO in zitten. Ik vergeet nog een vierde, maar stikstof en fijn stof zijn de belangrijkste. En dan is er nog de CO₂-uitstoot, die ook een belangrijke grondslag is voor deze BIV. Er wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van een roetfilter. De maatregel heeft betrekking op de personenwagens en op dubbel gebruik.

We hebben in ons voorstel ook een stimulans gegeven voor wagens die aangedreven worden door lpg of aardgas. We hebben zelfs een vrijstelling opgenomen voor elektrische voertuigen, plug-in hybride wagens en wagens die rijden op waterstof. We zullen die belasting niet alleen corrigeren voor tweedehandswagens, we zullen ook de geleidelijke invoering voor die tweedehandswagens doen, waarbij je start met één derde en twee derde in het oude systeem, en we zo overschakelen in drie jaar tijd.

Op 1 januari willen we graag starten met die nieuwe belasting op de inverkeerstelling. Waar staan we nu? We hebben voor de vakantie een voorontwerp van decreet en een toelichting gehad op de ministerraad van de Vlaamse Regering. We hebben toen de teksten doorgestuurd naar de adviesraden. De adviesraden hebben daarop hun bemerkingen en hun voorstellen tot wijziging gegeven. We houden daar rekening mee en hebben een aantal wijzigingen voorgesteld. De twee belangrijkste wijzigingen zijn dat het minimumbedrag van 61,5 euro is gezakt naar 40 euro en dat voor wagens met een lage CO₂-uitstoot de grafiek maakt dat we die minder belastingen laten heffen. Dat zullen dan eerder die kleine wagens zijn waarvan sprake was. Dat was een wijziging op advies van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA), als ik het mij goed herinner.

Die principiële beslissing is nu opgestuurd naar de Raad van State en zal nadien kunnen worden ingediend bij het parlement als een voorontwerp van decreet.

De hervorming van de BIV moet inderdaad budgetneutraal zijn, met uitzondering van een beperkte marge. We gaan er effectief van uit dat we een gedragsverandering kunnen realiseren. Daarom hebben we daar ook een veiligheidsmarge ingebouwd. Het is natuurlijk altijd moeilijk om dat juist in te schatten, maar we hebben een kleine marge ingebouwd, vanuit de filosofie dat we budgetneutraal zouden zijn.

De basis van de belasting zijn alleen milieu- en klimaatkenmerken. Een zuinige, minder vervuilende diesel zal voortaan minder BIV betalen dan een zwaar vervuilende diesel. Ik denk zelfs, mijnheer Van den Heuvel, dat de Euro 5-norm al maakt dat de hoegrootheid van dieselwagens qua stikstof en fijnstofuitstoot al enorm dicht aanleunt bij die van benzinewagens.

Hoe vuiler de auto, hoe groter de belasting. Berekeningen op basis van de nieuwe cijfers, die goedgekeurd zijn binnen de regering en nu bij de Raad van State voor advies voorliggen, tonen dat je in elke categorie van wagens wagens kunt vinden die minder zullen betalen dan in het verleden en andere wagens die meer zullen betalen dan in het verleden. Ik stel voor dat we dat verder in detail bespreken op het moment dat het voorontwerp van decreet effectief voorligt in de commissie.

In het Vlaamse regeerakkoord staat enkel een kilometerheffing voor het vrachtvervoer, niet voor het personenvervoer. Er is in de huidige planning echter wel in een proefproject voorzien dat de voorwaarden van technische uitbreidbaarheid van vracht- naar personenvervoer wil nagaan. Als we dan een systeem invoeren voor vrachtvervoer, kunnen we dat in het achterhoofd meenemen en kan het daarna eenvoudig uitgebreid worden naar het personenvervoer.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Minister, ik dank u voor uw antwoord. De vraag naar het sturende karakter was ingegeven door het feit dat wij in de verkeerskunde al jaren pleiten voor de variabilisering van de kosten van mobiliteit. Er is inderdaad al heel wat onderzoek gebeurd

dat aantoonde dat een vaste kost mensen aanzet om meer te rijden. Die auto staat daar dan toch, en het is toch een vaste kost. Hetzelfde zal gelden voor het wegenvignet: aangezien ze die kost toch hebben, kunnen ze er maar beter af en toe eens mee rijden. In die zin is het sturende karakter zelfs dubieus te noemen richting de ecologische implicaties.

Je kunt zeggen dat er een klein beetje invloed is op het koopgedrag, maar als het een echt sturende belasting zou moeten zijn, zouden we een drastische verlaging van de inkomsten moeten verwachten. U spreekt in uw nota over 5 procent of over 37 miljoen euro. Dat is eigenlijk niet zo'n grote daling. Als u dan toch geen verlaging van de inkomsten vooropstelt, kan er even goed sociaal gecorrigeerd worden. Ik ben dan ook blij dat u nu hebt aangekondigd dat dat gebeurt door de verdere verlaging van het minimumbedrag, zoals werd gesuggereerd door de MORA, en dat er voor die kleine wagens een correctie is. Dat is al een goede evolutie.

Minister Philippe Muyters: Niet voor de kleine wagens, maar voor de wagens met een lage CO₂-uitstoot.

De heer Lode Vereeck: We hebben het over die kleine, moderne stadswagentjes die de afgelopen jaren massaal zijn aangekocht.

Ik wil nog even de suggestie van de MORA onderstrepen om toch eens in hoofdlijnen aan te geven wat het plan van aanpak is. U zegt bijvoorbeeld dat u in overleg moet treden met de gewestelijke collega's, en dat er ook nog een wegenvignet en een kilometerheffing komen. Het zou goed zijn dat u aan de bevolking eens duidelijk uitlegt of er, als er binnenkort nog iets bij komt – een wegenvignet – ook iets vanaf gaat. Want ook dat is budgettaire neutraliteit. Ik denk dat dat voor een stuk de zenuwachtigheid rond dit dossier verklaart. Als er een wegenvignet bij komt, gaat de BIV dan naar beneden? Gaat de verkeersbelasting naar beneden als er ook nog eens een kilometerheffing bij komt?

Ik herhaal nog eens dat er bij dit besluit geen RIA zit. Ik betreur dat. Dat was volgens mij een heel nuttig instrument geweest.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Mevrouw Smaers, u hebt gelijk als u zegt dat we het in zijn totaliteit moeten bekijken. Onze fractie is vragende partij voor een kilometerheffing voor personenwagens. Dan kun je inderdaad breder gaan dan alleen maar deze BIV. Mij niet gelaten. Het ene sluit het andere niet uit. We hebben nu die BIV. Het is nu dat vraagstuk dat we aanpakken.

Minister, ik zou graag nog van u vernemen waarom deze regering niet verder heeft gebouwd op wat de vorige regering gedaan heeft. De vorige regering heeft ervoor gekozen om met een ecoscore te werken. De ecoscore houdt rekening met ongeveer 90 procent van de vervuiling van een wagen. Men is daarvan afgestapt en is alleen naar de Euronorm gaan kijken, wat eigenlijk een beperking is.

Het is opvallend dat fijn stof maar voor 30 procent meetelt in de formule. Europa zegt nochtans dat we op jaarbasis niet meer dan 35 overschrijdingen van de fijnstofdrempel mogen hebben. Ik hoop dat u weet dat op 1 september van dit jaar al in 12 of 13 plaatsen in Vlaanderen de fijnstofdrempel meer dan 35 keer was overschreden. Dat betekent dat u daar echt iets aan moet doen. U moet maatregelen nemen. En toch neemt u fijn stof maar beperkt mee in die formule. Ik begrijp dat niet. Ook het feit dat sommige 4x4-diesels minder zullen betalen dan vroeger, begrijp ik na uw uitleg nog altijd niet.

U hebt ook niet geantwoord op mijn vraag waarom wij niet konden beschikken over de nota aan de Vlaamse Regering na de beslissing van twee weken geleden.

De voorzitter: De heer Strackx heeft het woord.

De heer Felix Strackx: Voorzitter, ik heb de discussie niet van bij het begin kunnen volgen, omdat tegelijkertijd in de commissie Leefmilieu een aantal vragen over ditzelfde onderwerp werden gesteld. Er is natuurlijk het milieuaspect en er is het financiële aspect, maar ik betreur dat die vragen niet in dezelfde commissie behandeld konden worden.

Minister, wat ik betreur in de manier waarop de BIV berekend wordt, is dat de CO₂-uitstoot daarin bijna allesbepalend is. U zegt dat het fijn stof, de stikstofdioxide en dergelijke allemaal in de Euronorm zitten, maar die Euronorm is gewoon een sommetje, een vast bedrag dat erbij wordt geteld. Die CO₂-uitstoot daarentegen zit in een breuk, met een referentie-CO₂. Het resultaat van die breuk wordt dan tot de zesde macht verheven, waardoor een heel klein verschil in CO₂-uitstoot tot de rare sprongen in de BIV leidt die in de pers zijn verschenen.

Ik zou graag eens spreken met de persoon die die formule heeft opgesteld. Ik zou graag hebben dat die persoon ons hier komt uitleggen waarom de CO₂-uitstoot eigenlijk bijna de volledige BIV bepaalt.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Ik stel voor dat we die discussie voeren bij de bespreking van het voorontwerp van decreet. We hebben nu nog wijzigingen doorgevoerd aan de formules en zo meer, op basis van de adviezen die we hebben ontvangen van de MORA. Misschien kan die discussie het best gevoerd worden in een gezamenlijke commissievergadering van Leefmilieu en Financiën. Ik ken wel iets af van het milieuaspect, maar al die vragen zomaar uit de losse pols beantwoorden, is nog iets anders.

Het is aan u, voorzitter, om te bekijken of dat opportuun is, maar ik stel voor om dat voorontwerp van decreet in detail te bespreken, met de twee commissies samen.

Mijnheer Watteeuw, wij wilden eerst verder advies van de Raad van State krijgen en er waren ook nog een aantal berekeningen die we eerst voor onszelf wilden maken voor we naar buiten traden. Daarom is die nota nog niet vrijgegeven.

De voorzitter: Ik zal het voorstel om een gezamenlijke commissievergadering van Leefmilieu en Financiën te organiseren, voorleggen aan het Uitgebreid Bureau.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Sas van Rouveroj tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de onrust bij de Gemeentelijke Holding - 2653 (2010-2011)

Interpellatie van de heer Jan Penris tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams Minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de steeds groter wordende structurele problemen van de Gemeentelijke Holding en de gevolgen voor Vlaanderen - 217 (2010-2011)

De voorzitter: De heer van Rouveroj heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroj: Voorzitter, minister, collega's, in september 2009 heb ik de Vlaamse Regering voor de eerste keer over dit onderwerp ondervraagd. Toen was het minister Bourgeois die van repliek diende. De basisstelling toen en ook vandaag is en blijft voor Open Vld dat belastinggeld, zeker als het van steden en gemeenten is, niet thuishoort in risicodragend kapitaal. En voor zover dat nog nodig was, is dat bij dezen ten overvloede bewezen, na alles wat intussen is gebeurd.

Ik heb toen ook aan de Vlaamse Regering gevraagd om de steden en gemeenten niet te stimuleren om in te treden in de kapitaalsverhoging van toen. Het ging toen om een kapitaalsverhoging deels in cash – 250 miljoen euro – en deels in natura, door de omzetting van de certificaten, van 234 miljoen euro. In totaal ging het dus om een bedrag van 484 miljoen euro. Desalniettemin was de Vlaamse Regering, bij monde van minister Bourgeois, doof voor die argumenten. De regering zette haar diensten en voogdij in om alle steden en gemeenten, die op het allerlaatste een begrotingswijziging konden indienen met het oog op het financieren van die kapitaalsverhoging, toe te laten om dat te doen.

De steden en gemeenten werden toen verleid met 13 procent. U zult zich herinneren dat wij, maar ook andere partijen, toen gezegd hebben dat die 13 procent ongeveer de interest is die je krijgt in exotische beleggingen, en naar alle waarschijnlijkheid niet van een gemeentelijke holding of van Dexia. En dat blijkt vandaag ook zo te zijn.

Maar goed, 13 procent was in den beginne beloofd. Met die wortel voor de neus hebben heel wat gemeenten spijtig genoeg toegehapt. Mijn eigen stad, Gent, is daar gelukkig niet op ingegaan, maar werd desalniettemin beroofd van haar certificaten, wat volgens de vennootschapwetgeving een automatisme was zodra de tweederde werd bereikt. Die werd dan ook bereikt in oktober-november 2009. Het gevolg daarvan was dat een kleine 500 miljoen euro gemeentelijk geld in het zinkende schip, in de Vlaamse Titanic, werd gepompt. Vandaag weten we wat daar de opbrengst van is: nul. In een eerste fase was het 7 procent, maar dan zei de Vlaamse Regering dat een verlieslatend bedrijf geen dividenden mag uitkeren, en dus kon er geen dividend komen. Op zich is dat juist, maar laat het duidelijk zijn dat dit debacle voor steden en gemeenten bijzonder pijnlijk is.

Ik wil die geschiedenis alleen maar in herinnering brengen om nogmaals aan de Vlaamse Regering te zeggen dat ze, hoewel ze juridisch-technisch misschien niet direct betrokken is ten aanzien van de steden en gemeenten, wel op zijn minst een loodzware morele verantwoordelijkheid draagt in het debacle dat zich hier voltrekt. Ik heb toen ook herhaaldelijk aan de Vlaamse Regering gevraagd dat ze zou zoeken naar een aantal oplossingsrichtingen en dat we allen samen zouden zoeken naar die oplossingsrichting met het grootste oplossend vermogen.

Op 10 augustus 2011, de dag waarop ik deze vraag om uitleg heb ingediend, hebben we vernomen dat de Gemeentelijke Holding zich voor de zoveelste keer op rij andermaal in financiële moeilijkheden bevindt. Dit is op zich een merkwaardig moment. De inkt van de handtekeningen van de Vlaamse Regering en van de andere gewestregeringen onder de verstrekking van bijkomende waarborgen voor een bedrag van 450 miljoen euro was nog niet droog, maar toch bevond de Gemeentelijke Holding zich opnieuw in financiële moeilijkheden.

Die moeilijkheden leken op zich nog oplosbaar. Amper enkele weken later kopte een krant echter dat er weer lijken uit de kast van de Gemeentelijke Holding vielen. In mijn ogen was het een heel mortuarium. Op 13 september 2011 stelde een kwaliteitskrant immers dat de Gemeentelijke Holding niet enkel met het probleem van de gewestwaarborgen kampte, er was bovendien bijkomend kapitaal nodig om de kortlopende leningen af te lossen. Het ging vooral om schulden bij Dexia. In totaal liepen die leningen en de interesten op tot een totaal van, afhankelijk van de bron, 120 of 135 miljoen euro.

Voor een Vlaming die dit allemaal hoort, moet het moeilijk worden dit nog te begrijpen. Ik zal even een beeld schetsen. Dexia heeft een huis of, beter gezegd, een villa – noblesse oblige. Die villa wordt door een mede-eigenaar, de Gemeentelijke Holding, bewoond. Dexia, de eigenaar van de villa, zit met problemen. De villa wordt steeds minder waard. Dexia vraagt de mede-eigenaar die in het huis woont wat bijkomend kapitaal te investeren in de villa die steeds minder waard wordt. De mede-eigenaar stemt hiermee in. Tot hier is het nog logisch. De bewoner is immers mede-eigenaar en heeft belangen in deze constructie en in het dak boven het hoofd. De huiseigenaar stelt dan echter dat hij voor die bijdrage in het

bijkomend kapitaal zal lenen. Dat is al een kronkel die een normale burger moet proberen te volgen. Het wordt echter nog erger. De eigenaar geeft als onderpand voor die lening de eigendomsbewijzen op van een villa die steeds minder waard wordt. Dit levert een onvoorstelbare constructie op. Dit is een wirwar waarin niemand nog de weg vindt en die geen goede kanten meer heeft.

Ik stel vast dat hier een variant op de zogenaamde schoorsteenlening wordt ontwikkeld. Ik zou hierover graag de mening van de minister horen. Een schoorsteenlening is een lening die wordt aangegaan om een andere lening af te betalen. Dat is not done. Ik weet niet of het juridisch nog mag. Het is in elk geval not done te lenen om een lening af te betalen.

Dit is een variant op een schoorsteenlening en ik citeer in dit verband diezelfde kwaliteitskrant: “De Gemeentelijke Holding is vandaag niet in staat een marktconforme vergoeding te betalen voor haar gewestelijke waarborgen. De situatie is zo erg dat de gewesten supplementaire waarborgen moeten geven waarmee de holding geld kan ontfemen om de waarborgpremie te betalen.” Ik zou graag van de minister horen of dit klopt. Zullen supplementaire waarborgfondsen nodig zijn om de holding in staat te stellen het geld voor de premie op de waarborgen te lenen?

Er is een probleem met de gewestwaarborgen. Momenteel gaat het om 225 miljoen euro. Dit bedrag zal met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid verdubbelen. Dat zou dwars door het plafond gaan waarvoor het Vlaams Parlement de minister heeft gedelegeerd. Dit betekent dat we elkaar zeker nog zullen terugzien. Bovendien zal de minister nog eens cash moeten bovenhalen om de problemen op korte termijn op te lossen.

Op dat ogenblik zijn nog niet eens alle lijken uit de kast gehaald. Het schip maakt water. We zien ondertussen enkel nog de mast. We moeten namelijk ook naar de waarde van de Gemeentelijke Holding kijken. De Gemeentelijke Holding waardeert de aandelen van Dexia alsof ze nog steeds 2,1 miljard euro waard zijn. Daar hoeven we elkaar niet mee te vervelen. Het is al lang een bekend feit dat de boekhoudwaarde is wat ze is. In die boekhouding staat echter dat die aandelen nog 2,1 miljard euro waard zijn.

We zouden dit kunnen vergelijken met de huidige waarde van die aandelen op de beurs. Die waarde is echter moeilijk bij te houden. Het doet me een beetje aan een millenniumklok denken. In dit geval telt die klok echter af. We naderen langzaam het jaar 2000. Ik heb de indruk dat die aandelen momenteel 1,9 miljard euro waard zijn. Dit laat nog 200 miljoen euro over. Dit betekent dat de positie van de Gemeentelijke Holding momenteel problematisch is. We mogen over een put van ongeveer 700 miljoen euro spreken. De minister kan ons daar allicht meer over vertellen.

Hier wordt al gedurende twee jaar over gepraat. Ik hoop dat de minister, samen met minister Bourgeois en de minister-president, al twee jaar lang een oplossing zoekt. Af en toe horen of lezen we hier iets over. Ik zou graag eens een stand van zaken krijgen.

Onze doelstelling is dezelfde. We vinden allemaal dat er genoeg collateral damage is geweest. Het is tijd voor damage control. Ik wil iedereen uitnodigen dit op een weloverwogen manier te doen. Deze commissie moet hier zeker bij worden betrokken.

Minister, hoe staat het met de gewestwaarborg? Zullen de berichten die we hebben gelezen, ook in de praktijk worden gebracht? Zult u hoe dan ook de gewestwaarborg tot 400 of 500 miljoen euro moeten optrekken? Om de grens te kunnen verhogen, zult u hiermee naar het Vlaams Parlement moeten komen. Hoe wilt u met de kortlopende problemen omgaan? De komende uren en dagen rusten allerlei problemen op Dexia.

Mijn volgende vraag lijkt me voor een minister van Begroting bijzonder boeiend. Wat is het risico indien de gewestwaarborgen worden uitgebreid en de Vlaamse overheid in de kortlopende schuld investeert? Zou heel deze operatie in de schuldperimeter van de Vlaamse overheid kunnen terechtkomen? Ik verwijs naar wat de heer Van Mechelen al heeft verklaard.

In dat geval zou het einde van de ellende niet meer in zicht zijn. Onze schuldpositie zou met vele honderden miljoenen euro's stijgen.

Ik heb mijn vraag om uitleg van 10 augustus 2011 aangehouden om mijn plaats in de volgorde te kunnen behouden. Op 15 september 2011 heb ik een tweede vraag om uitleg ingediend. Om het voorrecht van de eerste spreker te kunnen behouden, heb ik die vraag om uitleg niet kunnen aanhouden. De voorzitter heeft het Reglement van het Vlaams Parlement toegepast. Ik dank hem hiervoor.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, soms stellen we een vraag om uitleg te vroeg. Meestal stellen we ze te laat. Nu en dan gebeurt het, door het geluk of het ongeluk van het toeval, dat we de vragen stellen die op dat moment moeten worden gesteld. Ik zal mijn schriftelijk ingediende interpellatie dan ook een beetje uitbreiden. Ik zal dat met voorzichtigheid doen. De heer van Rouveroy heeft immers terecht gesteld dat we aan schadebeperking moeten doen. Hij gebruikt daarvoor een Engelse term.

Ik zou, zoals ik dat met mijn fractie gewoon ben, weer eens vanuit de onderbuik kunnen spreken. Ik zou de buikspreker van de man en de vrouw in de dorpsstraat kunnen zijn. Die mensen gebruiken in verband met dit dossier lelijke woorden, zoals 'banksters' en 'politicaillie'. Ik zal dat niet doen. Ik meen dat dit dossier een ernstige, bezadigde aanpak verdient. We hebben dit bewezen op 1 juni 2011. Toen hebben de heer van Rouveroy, de commissievoorzitter, ikzelf en, als ik me niet vergis, de heer Watteeuw en de heer Verfaillie, dit onderwerp bij minister Bourgeois aangekaart.

We moeten dit dossier met de nodige omzichtigheid blijven behandelen. Als overheden, als spaarders en als aandeelhouders hebben we ten gevolge van heel het verhaal van Dexia en van de Gemeentelijke Holding al heel wat geld verloren. Er dreigt nog heel wat verloren te gaan. Ik zal me voor een keer dan ook bezadigd opstellen. Ik zal mijn woorden wikken en wegen.

In feite krijg ik hierdoor een déjà-vugevoel. Vorige week heb ik in verband met een ander delicaat dossier mijn tekst moeten voorlezen. Aangezien ik een nieuwe bril heb, gaat dit vrij moeilijk. Ik zal dit nu echter toch opnieuw doen. Op het einde zal ik een klein zijsprongetje maken. Ik ga er echter van uit dat de minister hierop zal zijn voorbereid.

De Gemeentelijke Holding sleept momenteel ongeveer 1,6 miljard euro aan schulden met zich mee en heeft snel vers geld nodig. In oktober 2011 moet immers een lening van 120 miljoen euro aan Dexia worden terugbetaald. De Gemeentelijke Holding heeft de voorbije weken wel een reeks activa verkocht. Blijkbaar kan dit geld niet of in onvoldoende mate worden gebruikt om Dexia terug te betalen. De reden is dat de bezittingen, meestal aandelen van Dexia, die de Gemeentelijke Holding bij een reeks banken heeft verpand zo in waarde zijn gezakt dat de banken bijkomende waarborgen vragen.

Eind deze maand zal Dexia toetsen of de waarborgen van de Gemeentelijke Holding nog volstaan. Dexia is de grootste schuldeiser van de Gemeentelijke Holding. Maar liefst 80 procent van de 1,4 miljard euro aan gewaarborgde leningen van de Gemeentelijke Holding staan uit bij de Dexia. Tegelijkertijd is de Gemeentelijke Holding, met een belang van 14,1 procent, de grootste Belgische aandeelhouder van Dexia. Het lot van beide instellingen is met elkaar verbonden.

Vlak voor de zomer hebben de gewesten de leningen van de Gemeentelijke Holding met 450 miljoen euro aan gewestelijke waarborgen helpen afdekken. Het aandeel van Dexia zakt echter steeds lager. Toen ik deze interpellatie opstelde, daalde de waarde net onder 1,5 euro. Deze ochtend was het zelfs 80 eurocent. Omwille van een zekere speculatie zou het nu opnieuw 1 euro zijn.

Dit betekent dat er nood is aan bijkomende waarborgen. Zelfs indien de gewesten nog een bijkomende waarborg zouden verstrekken, zou het probleem blijven bestaan. De Gemeentelijke Holding waardeert de eigen aandelen van Dexia nog steeds alsof ze 8,26 euro per aandeel waard zijn. Dat is de prijs op het moment van de aankoop. In totaal is dit 1,7 miljard euro meer dan de aandelen op de beurs waard waren op het ogenblik dat ik deze interpellatie opstelde.

Hier staat een eigen vermogen van 1,2 miljard euro tegenover. Indien we de boekhoudwetgeving strikt zouden toepassen, betekent dit eigenlijk dat de aandeelhouders de vraag krijgen de holding te liquideren. De heer Tobback heeft al laten weten dat hij hier geen problemen mee zou hebben. Ik zou graag vernemen of de anderen de visie van de Leuvense burgemeester delen.

De Vlaamse Regering zal hoe dan ook worden gedwongen tot een structurele oplossing over te gaan. Ik heb op 7 september 2011 dan ook al de vraag gesteld welke beleidsstappen de Vlaamse Regering de voorbije weken in verband met dit belangrijk dossier al heeft gezet en welke stappen ze nog zal zetten. Vandaag staat in een kwaliteitskrant te lezen dat een verhoging van het wettelijk plafond blijkbaar een groen licht nodig heeft. De gemeenten werken aan een verdubbeling van de steun aan de Gemeentelijke Holding. Die steun zou tot 700 miljoen euro tot 1 miljard euro stijgen. Ik vraag me af of dit klopt.

De Vlaamse Regering zou een speciaal ontwerp van decreet betreffende Dexia voorbereiden. Dit ontwerp van decreet zou binnenkort in het Vlaams Parlement worden ingediend. Ik vraag me af wat de inhoud van dit ontwerp van decreet zal zijn.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Voorzitter, ik vraag me af om welke kwaliteitskrant het gaat. Bij ons is dat Het Belang van Limburg. Gaat het ditmaal om De Standaard, om De Morgen of om De Tijd?

Het verwondert me enigszins dat volgens de heer van Rouveroy een loodzware verantwoordelijkheid op de Vlaamse Regering rust. *(Opmerkingen van de heer Sas van Rouveroy)*

Het gaat ook om een morele verantwoordelijkheid. Ik ben al bijna 30 jaar schepen van Financiën in de gemeente Riemst. Dat is natuurlijk geen grote stad als Antwerpen of Gent. Het verbaast me dat ik tijdens heel het debat de vraag niet hoor stellen wie in eerste instantie de politieke verantwoordelijkheid draagt voor wat er in die holding is gebeurd. Ik verwijs in dit verband naar de woorden van de heer Crombez tijdens de discussie over Dexia. Het zou een goede zaak zijn de bestuurders uit te nodigen die een mandaat van de lokale besturen hebben gekregen. De commissie zou die mensen eens kunnen uitnodigen en vragen wat ze precies met die verantwoordelijkheid hebben gedaan.

Ik zeg dit niet om de Vlaamse Regering te verdedigen. Ik spreek hier vooral als lokaal bestuurder. Als schepen van Financiën heb ik een mandaat gegeven om de Gemeentelijke Holding op een goede manier te besturen. Ik zou hier graag een analyse van krijgen. Iemand moet me eens uitleggen wat al die participaties heeft geïnspireerd. Ik richt me tot niemand. Dit is een algemene vraag.

Dit is vergelijkbaar met wat er met Ethias is gebeurd. Dit is ook een boeiend verhaal. Ethias is weliswaar een echte constructie van de Luikse PS. Ik vraag me af of het de taak van Ethias is in de luchthaven van Charleroi te participeren. Ik ken nog een hoop andere participaties van Ethias.

Wie heeft de beslissingen genomen? Welke rol heeft de algemene vergadering gespeeld? Wie was daar aanwezig en wie heeft de bestuurders gemeld dat de algemene vergadering het met dit beleid eens was? Die elementen zouden in de discussie naar voren moeten komen. Wie is

verantwoordelijk voor wat alles wat uiteindelijk een rol heeft gespeeld? Wie heeft dat altijd goedgekeurd?

Ik herinner me de discussies die ons als bestuurders hebben gelokt. Indien we een verhoging van het kapitaal onderschreven, zouden we 13 procent opbrengsten krijgen. Daar kan iemand enkel van dromen. Misschien dragen we collectief de schuld. De lokale besturen zijn hier met beide voeten in getrapt. We dachten dat het de goede kant uitging. Natuurlijk hebben ook bepaalde macro-economische elementen, zoals de bankencrisis invloed op het reilen en zeilen gehad.

Ik wil me bij de interpellatie van de heer Penris en de vraag om uitleg van de heer van Rouveroi aansluiten. Deze commissie zou eens een grondige analyse moeten maken. Ik pleit ervoor na te gaan hoe het zo ver is gekomen, welke politiek is gevolgd en op welke manier een aantal lokale besturen zijn beetgenomen. Hun is verteld dat ze een kapitaalsverhoging moesten onderschrijven.

Dit is een loodzware verantwoordelijkheid. Het is altijd gemakkelijk om tegen de betutteling door de Vlaamse Regering te zijn. De lokale besturen moeten hun verantwoordelijkheid echter ook opnemen. Op de ene of de andere manier zullen we hierop worden aangesproken. Ik wil dat debat hier verder voeren.

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Voorzitter, ik heb zelf ook een vraag om uitleg hierover ingediend. Die vraag om uitleg kwam echter na het interpellatieverzoek van de heer Penris. Ik heb de tekst van mijn vraag om uitleg aan de minister overgemaakt. Ik neem aan dat zijn antwoord ook op mijn eigen vragen betrekking zal hebben.

Ik zou graag een overzicht krijgen van de lopende waarborgen van het Vlaamse Gewest ten aanzien van de Gemeentelijke Holding. Wat is de stand van zaken? Hoe zit het met de eventuele vragen om bijkomende waarborgen?

Ik wil hier niet, zoals anderen doen, op de vraag over verantwoordelijkheden en schuld vooruitlopen. We moeten gewoon weten wat de stand van zaken is. Dat moet het ons mogelijk maken bepaalde maatregelen of beslissingen te nemen.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, volgens mij heeft de heer Peumans de vinger op de wonde gelegd. We moeten eindelijk eens over de verantwoordelijkheid van de bestuurders durven te praten.

De Gemeentelijke Holding ziet verdedigingslinie na verdedigingslinie wegvallen. Dat is al jaren aan de gang. De Gemeentelijke Holding is altijd de steunpilaar van Dexia geweest en heeft de strategie van de bank altijd volledig gevolgd en ondersteund. Vaak gaat het om lokale mandatarissen die het belang van de gemeenten daarbij uit het oog zijn verloren.

Er is een rendement van 13 procent naar voren geschoven. Die lokale mandatarissen wisten volgens mij verdomd goed dat de kans groot was dat de Gemeentelijke Holding haar belofte niet zou kunnen waarmaken.

De mensen die deel van het bestuur uitmaken en de voorzitter van dat bestuur moeten eens goed nagaan wat hun eigen verantwoordelijkheid is. Ze brengen op deze manier veel gemeenten in de problemen. Het Vlaams Parlement kan dit niet laten voortduren. We kunnen niet doen alsof er niets is gebeurd.

Ik sluit me volledig aan bij de heer Peumans. We moeten de vraag over de verantwoordelijkheid van de bestuurders durven te stellen. In mijn ogen is het duidelijk. Ze moeten de eer aan zichzelf houden. Indien ze het menen met hun beleid en indien ze geloof hechten aan het belang van de Gemeentelijke Holding voor de gemeenten, stappen ze nu op.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, we bevinden ons opnieuw in financieel erg bewogen tijden. Ik zou dan ook durven op te roepen onze woorden te wikken en te wegen. We moeten vooral aan damage control doen. We moeten ervoor zorgen dat we de risico's die op ons afkomen, maximaal proberen te controleren.

Exact drie jaar geleden is Dexia in zware moeilijkheden terechtgekomen. Op dat ogenblik hebben de gezamenlijke aandeelhouders gevraagd een inspanning te leveren. Het ging toen om ongeveer 7 miljard euro. Uiteindelijk is de Belgische aandeelhouders gevraagd een inspanning van ongeveer 2 miljard euro te leveren. De regeringen van dit land moesten bijspringen. Binnen het Belgisch bestel waren de betrokkenen van mening dat in dit geval ook de andere aandeelhouders een gedeelte van de inspanning moesten leveren. Dit was een zware inspanning. Om de kapitaalsverhoging door te voeren, moest de gemiddelde koers van de voorbije zes maanden worden betaald. Die koers bedroeg toen 9,9 euro. Iedereen die hierop intekende, wist echter dat ze een hogere prijs dan de reële waarde betaalden.

Die inspanning had alles te maken met het waarborgen van de continuïteit van de bankwerkzaamheden van Dexia. Het gaat niet enkel om de financiering van de Vlaamse overheid, het gaat ook om de gemeenten en de ondernemingen. De bancaire stromen van Dexia zijn essentieel voor onze overheden en voor onze economie. Ze moeten worden gegarandeerd.

Door de manier waarop de Gemeentelijke Holding die financiering heeft doorgevoerd, is ze van de ene put in de andere put terechtgekomen. De waarde van het aandeel van Dexia was lager dan de waarde die in de boeken was opgenomen. Tegelijkertijd werd tegen een hogere prijs een bijkomende inspanning gevraagd.

Ik heb die gesprekken in het gezelschap van de toenmalige premier mogen bijwonen. Om die operatie aan Belgische en aan Franse zijde door te kunnen voeren, hebben we heel wat inspanningen moeten leveren. We kunnen over een aantal participaties van de Gemeentelijke Holding een boeiende discussie voeren. Hoewel ik hier zeker aan zou willen participeren, gold op dat ogenblik het principe 'there is no alternative' (TINA). We moesten allemaal springen. Als een goed historicus zeg ik altijd dat we niet met onze huidige bril naar gebeurtenissen van drie jaar geleden mogen kijken. De constellatie was toen immers anders.

We zien al een jaar lang dat een enorm probleem op ons afkomt. De vraag die de heer van Rouveroy en anderen hebben gesteld, is hoe de Vlaamse Regering hierop heeft geanticipeerd. Er waren verschillende mogelijke denksporen. Zo konden de verschillende regio's een kapitaalsverhoging doorvoeren.

Nu zitten we met een crisisscenario. De gebeurtenissen van gisteren en van vandaag leiden ons naar een snelle afglijding. Dit brengt de waarde van de Gemeentelijke Holding structureel in gevaar. Ik vraag me dan ook af of er geen oplossingen of andere mogelijkheden waren op het ogenblik dat de signalen op rood sprongen.

Ik zit hier niet om iemand aan te wijzen of om te stellen dat iets te weinig of te veel is gebeurd. Mij gaat het om de preventie. In verband met dit dossier luidt de vraag of de aandeelhouders of de regio's, die voor de gewestwaarborg zullen opdraaien indien het misloopt, niet over meer mogelijkheden beschikten. Kunnen we dit niet op een andere manier aanpakken? Bieden andere oplossingen ook een perspectief op een stabilisering van het probleem? Ik heb het dan nog niet over de oplossing van het probleem van de waardering.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: Voorzitter, ik bekleed zelf geen lokaal mandaat. Ik heb het in het verleden al eens over een vereenvoudiging van de gemeentelijke belastingen gehad. Telkens opnieuw krijgen we te horen dat onze houding jakobijns is. Met die term wordt snel geschermd.

Ik voel er in dit geval niets voor de bestuurders van de Gemeentelijke Holding ter verantwoording te roepen. Dat geldt niet voor Dexia. Onze relatie met Dexia verschilt van onze relatie met de Gemeentelijke Holding.

Ik zou, net zoals mevrouw Smaers, de vragen enigszins willen beperken of focussen. Hoe zit het met de waarborg? Welke beslissingen zijn al genomen? Zal de waarborg worden uitgebreid of is de minister bereid het verlies van 250 miljoen euro te aanvaarden? Dit laatste zou op zich al voldoende druk op de bestuurders zetten om ten aanzien van de Gemeentelijke Holding een deftig beleid te voeren.

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

De heer Bart Van Malderen: Ik wil even reageren op de terechte stelling van de heer Van Mechelen. We moeten ons zeer behoedzaam opstellen. Ik vind dit enigszins contrasteren met het eerste betoog, waarin heel wat grote woorden zijn gebruikt. Vlaanderen is dankzij de inspanningen van de heer Van Mechelen als minister van Financiën tijdens de vorige legislatuur in het bezit van dat risicodragend kapitaal gekomen. De heer van Rouveroy heeft nochtans verklaard dat we daar niet aan mogen komen. Ik ga ervan uit dat enige afstemming of nuancering hier op zijn plaats is.

Ik ben ervan overtuigd dat we ons niet met grote woorden of zwartepieten moeten uitputten. Heel wat lokale bestuurders en mensen met spaargeld reageren momenteel paniekerig. We kunnen hier op allerlei websites getuige van zijn. Dit bevestigt dat we vooral rust moeten brengen. Het Vlaams Parlement moet de Vlaamse Regering oplossingen meegeven. We moeten ervoor zorgen dat de belastingbetaler niet de pineut wordt. We moeten er eveneens voor zorgen dat de steden en de gemeenten in de toekomst een basis zullen hebben die voldoende solide is om een beleid te kunnen voeren.

Onze antwoorden moeten in de context passen. Het is buiten nog steeds stormachtig. Voor we verder gaan, moeten we daar enige duidelijkheid over krijgen. Als het buiten stormt, is het moeilijk wandelen. We kunnen hier, onder onze stolp, nog lang discussiëren. Buiten moeten eerst bepaalde beslissingen worden genomen, en wij moeten daar eerst kennis van nemen.

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Voorzitter, ik wil slechts een paar punten naar voren brengen. De sereniteit die door sommigen is gevraagd, lijkt me van groot belang. Ik wil evenwel vanuit de feiten vertrekken en in mijn ogen zijn die feiten dubbel.

Een aantal parlementsleden hebben gezegd dat de problemen zich bij Dexia situeren. Ik wil stellen dat de Gemeentelijke Holding voor 2008 heeft geopteerd voor een diversificatiepolitiek en dat zij die politiek wenste te financieren vanuit leningen, waardoor de Holding in 2008 toch al een respectabele schuldgraad had. De Gemeentelijke Holding is in 2008 op vraag van de federale overheid een lening aangegaan om deel te kunnen nemen aan de kapitaalverhoging van Dexia aan 9,9 euro per aandeel.

Op de grafiek in de bundel, die als [bijlage](#) wordt toegevoegd, kunt u de groei van de schuldopbouw zien. Op de volgende slide ziet u wat er is gebeurd. Men heeft de dividenden uitgekeerd. Het dividend wordt uitgekeerd een jaar nadat het is gemaakt. U ziet dat tot en met 2007 – en dus uitkering in 2008 – er dividenden zijn uitgekeerd van 134 miljoen euro. Er zijn er nog uitgekeerd in 2010 voor 32 miljoen euro. Dat waren de B-aandelen. Voor 2011 was een dividenduitkering van 18 miljoen euro voorzien, maar daar kom ik later nog op terug.

Op de volgende slide ziet u de verschillende stappen: aan de ene kant de waarborgen die zijn gesteld, aan de andere kant de aandelenkoers. Na de kapitaalverhoging bij Dexia in 2008 en de verdere koersval van het aandeel, heeft de federale overheid samen met de gewesten een waarborg verstrekt aan de Gemeentelijke Holding van 800 miljoen euro in januari 2009. De helft werd gedragen door de federale overheid, de helft door de deelgebieden. Die waarborg kon geleidelijk afgebouwd worden dankzij een kapitaalverhoging door de gemeentelijke

aandeelhouders van de Gemeentelijke Holding en door het lichte koersherstel van Dexia op dat moment.

In het najaar van 2010 werd de waarborg van de federale overheid niet meer verlengd en bleef enkel nog de gewestelijke waarborg van 125 miljoen euro over. De federale overheid in lopende zaken heeft de stelling geponeerd dat de Gemeentelijke Holding wat haar betreft de zorg van de gewesten is.

De koerserosie van Dexia heeft zich versneld doorgezet in de loop van 2011. De negatieve commentaren die er ook in de pers zijn geweest, hebben ertoe geleid dat het vertrouwen in het kortetermijnfinancieringsprogramma van de Gemeentelijke Holding wegsmolt, waardoor de Gemeentelijke Holding nu bijna niets meer kan financieren zonder garanties. Dat is de situatie: commercial paper zetten op een moment dat er zulke negatieve commentaren zijn en op het moment dat er koerserosie is, is ondoenbaar.

Dat resulteerde in juni 2011 in een samenkost van de diverse betrokken gewestregeringen en in een akkoord om de Gemeentelijke Holding te ondersteunen met waarborgen ten belope van 450 miljoen euro, waarvan Vlaanderen de helft neemt, en een ondersteuning van een programma van commercial paper van 120 miljoen euro, waarvan Vlaanderen 40 miljoen euro heeft opgenomen.

Daar zijn toen voorwaarden aan verbonden. Ik zei al dat er een dividenduitkering was voorzien voor 2011. Wij hebben toen echter gesteld dat er geen dividend kon worden uitgekeerd als er geen winsten waren. Een van de voorwaarden voor het stellen van de borg was dus dat er geen dividenduitkering kwam, naast de opstart tot het afbouwen van de diversificatie, met als doel de schuld te kunnen verminderen. Op dat moment, juni 2011, gingen we nog uit van een koers van 2,5 euro per aandeel. Die was toen zelfs hoger, maar het gevoel was op dat moment dat we een borg konden geven en zekerheid konden creëren als we rekening hielden met een koers van 2,5 euro per aandeel.

Er vond ook een vergadering plaats met de ministers-presidenten en de premier. Daar werd afgesproken dat de federale overheid de Astrid-participatie opnieuw zou inkopen. Er is ten opzichte van de inbreng van de Gemeentelijke Holding eigenlijk weinig of geen zeggenschap geweest. Er is door Astrid ook nooit dividend uitgekeerd.

Wij hebben ons als Vlaamse overheid in heel dit verhaal van de ondersteuning en werking van de Gemeentelijke Holding van in het begin laten bijstaan door zakenbank Leonardo, waarmee we telkens opnieuw verschillende pistes hebben bekeken en keuzes hebben gemaakt in deze regering.

De situatie is in de loop van de zomer verder verslechterd door de daling van de waarde van het Dexia-aandeel tot zelfs minder dan anderhalve euro. Intussen hebt u nieuwe cijfers gehoord. Die anderhalve euro per aandeel had wel tot gevolg dat een aantal financiers van de Gemeentelijke Holding cash begonnen op te vragen als bijkomende zekerheid voor de uitstaande kredieten. Dat leidt uiteraard tot liquiditeitsproblemen. Daarom zijn we opnieuw samengekomen met de gewesten en hebben we principieel beslist om de waarborg verder te verhogen indien dat nodig zou zijn. Voor de eerstkomende dagen is dat zeker niet het geval, maar op termijn is dat wel een element.

We zijn eigenlijk aan het evolueren naar een 'Dexia-only'. Door de elementen van verkoop die we hebben gevraagd om de schuld af te bouwen, kom je tot een Gemeentelijke Holding die 'Dexia-only-holding' is. Dan is het essentieel dat we verder blijven opvolgen hoe de situatie van Dexia evolueert en dat we dan, ondersteund door goed advies, inschatten welke gevolgen dat kan hebben voor de gewesten en voor de Gemeentelijke Holding. Op dat moment zullen we de nodige keuzes kunnen en moeten maken.

Voorzitter, in functie van de sereniteit en gezien de moeilijke tijden, lijkt het mij het best dat ik het bij deze verklaringen houd.

De voorzitter: De heer van Rouveroij heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroij: Ik wil in mijn repliek nog enkele bedenkingen meegeven. Eerst en vooral is er de problematiek van de diversificatie. De achilleshiel van de Gemeentelijke Holding was lange tijd het feit dat ze alleen maar een Dexiaporfeuille hield. Dat maakte haar veel te kwetsbaar ten overstaan van de beursgang van dat aandeel. Men heeft toen – volgens mij terecht – gevraagd om te diversifiëren. Dat is gebeurd, met allerlei aandelenpakketten, maar in verhouding tot het belang van het Dexiapakket bleven die andere aandelen en beleggingen beperkt.

Nu stellen we vast dat men dat weer allemaal gaat verkopen. Men doet dat omdat de nood zeer hoog is. Het geld moet worden aangewend met het oog op de aflossing van schuld, maar nu ook voor bijkomende waarborgstelling voor andere banken. Dat geeft mij heel sterk het gevoel dat men het schrijnwerk aan het opbranden is in een poging om alsnog het huis te redden. Maar bij de verkoop van een aantal van die pakketten verliest men wel net die pakketten die nog iets opbrengen.

Heb ik in de media goed gelezen dat dit wel degelijk de strategie van de Vlaamse Regering is, namelijk het totaal uitverkopen van Elia, Cofinimmo enzovoort? Is dat de betrachting, waardoor het eindresultaat is om 100 procent en uitsluitend het Dexia-aandeel in portefeuille te houden? Dan keren we, voor zover er nog een levensvatbaarheid zou zijn, terug naar de oude, kwetsbare situatie, waarbij je als holding afhankelijk bent van één enkel aandeel en de sprongen die dat maakt op de beurs.

De strategie om alles te verkopen wat verkoopbaar is, is net de paniecreactie waarover de heer Van Mechelen het had. Omdat je niet tijdig hebt gehandeld, word je nu verplicht om dat schrijnwerk te verbranden. Klopt het dat dat de strategie is?

Wat de houding ten overstaan van de steden en gemeenten betreft, ben ik het eens met de heer Vereeck dat het niet terecht is om de zwartepiet door te schuiven naar de steden en gemeenten. Eerst en vooral moeten we op zich al geen zwartepiet doorschuiven. Dat is een spelletje voor kinderen. En daar is niemand bij gebaat, zeker niet op een moment dat het stormt. We kunnen nadien wel eens die analyse maken.

Als iemand die verantwoordelijkheid niet verdient, zijn het de steden en gemeenten. Laten we elkaar geen Liesbet noemen, collega's. Vlaanderen is doorheen de decennia niet bekend vanwege zijn discrete houding als het gaat over de steden en gemeenten. De subsidiariteit werd lange tijd alleen maar door lippendienst bewezen. Ik wil ruiterlijk toegeven dat men daar de laatste jaren, onder Dirk Van Mechelen en met de huidige regering, nu echt iets aan probeert te doen. Ik wil niet zo ver gaan als de heer Vereeck en over jakobijnen spreken, maar het lijkt toch vaak een schoonmoeder die zegt wat steden en gemeenten wel of niet mogen doen. En nu geeft die schoonmoeder plots niet thuis.

De beslissing om te participeren in Dexia is niet genomen binnen de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Ik was toen voorzitter van de raad van bestuur, dus ik kan daar getuigenis van afleggen. Het is de enige organisatie waarin de 308 steden en gemeenten vertegenwoordigd zijn. Dus als het al ergens beslist zou moeten worden, is het daar. Maar daar is het natuurlijk niet beslist. Het is ook niet hier en daar op een stadhuis beslist. Er is wel hier en daar beslist om niet deel te nemen. Dat waren de moedigen, die zich niet hebben laten verleiden, die zich niet hebben laten misleiden, die zich niet onder druk hebben laten plaatsen. Ik denk aan Leuven, Gent en nog een paar anderen.

Laten we eerlijk zijn: de beslissing om hoe dan ook voor die kapitaalverhoging te gaan, is genomen binnen de schoot van de Vlaamse Regering. Ik heb het dan over de verhoging van oktober-november 2009. Ik zou het dus niet waarderen, mocht men plots zeggen dat het de 308 steden en gemeenten zijn die daarvoor verantwoordelijk zijn. Het gaat hier om een moreel engagement van de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering zegt al vaak genoeg dat iets niet mag. Er waren voldoende juridische argumenten om dat ook hier te doen.

Wat is de juridische basis, op grond waarvan men mag investeren in dit risicodragende kapitaal? Voor de energiesector is er wetgeving. In deze materie geraakt u mijns inziens niet zomaar aan wetgeving om deze investering te verdedigen.

De voorzitter: De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris: Voorzitter, normaal gezien heb ik veel sympathie en begrip voor onze goede collega van Rouveroi, maar ik kan me niet van de indruk ontdoen dat hij daarnet heeft gepoogd om de vis te verdrinken.

Het is dramatisch, het kot staat in brand en we moeten proberen de meubelen te redden. Daarom vragen wij aan de minister heel pertinent een aantal zaken. Moet de gewestwaarborg opgetrokken worden? Hebt u daar een aanvraag voor? Over hoeveel gaat het? Moet er dan een speciaal Dexiadecreet komen? Zo ja, wanneer? Dat waren de vragen die wij vandaag moesten stellen.

Als de heer van Rouveroi het vandaag heeft over het doorspelen van de zwartepiet en over het verhaal uit het verleden, dan zeg ik dat we dat inderdaad moeten onderzoeken. In Frankrijk doet men dat. Daar wordt heel het Dexiaverhaaltje uitgespit. Daar moeten Mariani en Richard naar de bevoegde commissie komen. Ik zou durven voor te stellen, voorzitter, dat ook wij eens onderzoeken of er een zwartepiet is geweest, en wie die dan was, wat er fout is gelopen en waarom het fout is gelopen.

Ik begin het een beetje gênant te vinden dat wij om de zoveel maanden telkens dezelfde vragenreeksen moeten herhalen. Wij leren blijkbaar niet. Laat ons er nu maar lering uit trekken. Ik ben grote voorstander van een onderzoekscommissie die dat op een eerlijke, objectieve en politiek neutrale manier doet, zonder paniek te zaaien op de beurs en zonder de mensen die er belang bij hebben, te benadelen.

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Ik heb antwoorden gekregen van minister Muylers op de vragen die hier zijn gesteld. Nogmaals, het is niet aan de orde om zwartepieten uit te delen. We moeten vertrouwen hebben in wat de minister vertelt. Hij komt hier uitleg geven, vanuit de regering aan het parlement. Ik heb er door zijn antwoord ook vertrouwen in dat het de komende dagen van heel nabij wordt opgevolgd. Een onderzoekscommissie is nu helemaal niet aan de orde. We kunnen na de komende dagen, afhankelijk van de evoluties in het dossier, eventueel als het nodig is, de minister vragen wat er verder in het dossier moet gebeuren.

De voorzitter: De heer Watteeuw heeft het woord.

De heer Filip Watteeuw: Voorzitter, ik begrijp dat de minister bedachtzaam omgaat met de situatie. Het is niet eenvoudig. In juni heb ik al aangegeven dat ik apprecieer dat de Vlaamse Regering niet overgaat tot paniekvoetbal. Ik begrijp wel dat de heer van Rouveroi waarschuwt voor de steden en gemeenten: opgepast dat zij niet de grote verliezers zijn en alle verantwoordelijkheden moeten dragen. Ik steun hem daarin.

Misschien moeten we geen grote woorden als ‘onderzoekscommissie’ uitspreken, maar ik vind dat we toch mogen benadrukken dat, als de Gemeentelijke Holding in deze situatie is terechtgekomen, daarvoor mensen verantwoordelijk zijn! Mensen die al lang aan het roer staan, hebben blijkbaar fouten gemaakt. De verantwoordelijkheid van de bestuurders mag worden vastgesteld. Ik begrijp niet waarom sommige parlementsleden dat niet durven te zeggen! (*Opmerkingen*)

Of wel, maar op een bepaald moment moet men met het verleden durven te breken. Enkele bestuurders van de Gemeentelijke Holding zijn verantwoordelijk en wij moeten dat als Vlaams Parlement durven te stellen.

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Voorzitter, collega's, we hebben in het parlement goede tradities als het gaat over belangrijke beslissingen met betrekking tot onze financiële sector. Ik heb hier voor mij de stukken liggen van het actualiteitsdebat van 1 oktober 2008. Enkele uren nadat de beslissing over die zaak is genomen, hebben wij hier in het parlement toelichting gegeven. Toen was er een kamerbrede consensus over alle genomen beslissingen. Op het einde van de rit was iedereen het ermee eens. Het is misschien goed om dat nog eens mee te geven.

Vandaag is de vraag: als er de volgende uren belangrijke stappen worden genomen in het Dexiadossier of het dossier van de Gemeentelijke Holding, kunnen we dan via een actualiteitsdebat of een mededeling van de Vlaamse Regering, dit meteen in de plenaire vergadering bespreken?

De voorzitter: Die debatten werden toen gevoerd nadat de beslissingen genomen waren. Ik herinner me nog zeer levendig de 500 miljoen euro van de Gemeentelijke Holding. Dat was uit noodzaak. Men moest dat bedrag bij elkaar harken. De geschiedenis heeft ook zijn rechten. Ik vind niet dat we het proces moeten maken van de bestuurders van de Gemeentelijke Holding. Dat is een heel andere discussie dan die over wat de regering al dan niet gedaan heeft. Een onderzoekscommissie is totaal niet aan de orde in dit debat.

De heer Dirk Van Mechelen: Dat is juist wat ik zeg.

De voorzitter: Maar met u ben ik het eens.

De heer Dirk Van Mechelen: Op 1 oktober 2008 was er een actualiteitsdebat en op 8 oktober om 15 uur was hier een verklaring van de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Ik richt me niet tot u, mijnheer Van Mechelen. We hebben dat kamerbreed goed ontvangen in het parlement, in grote consensus. Het Vlaams Belang in de oppositie heeft er toen aan meegewerkt, net als de N-VA, toen ook al in de oppositie. Als parlement moeten we erover waken dat we het niet hebben over een onderzoekscommissie en dergelijke in zo'n delicate situatie.

De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: De teneur van mijn betoog was minder geïnspireerd door het feit dat ik Vlaams volksvertegenwoordiger ben, maar veeleer door het feit dat ik deel uitmaak van een lokaal bestuur. Wie zijn de hoofdaandeelhouders van de Gemeentelijke Holding? Dat zijn de lokale besturen. Ik hoor discussies over de jakobijnse staat en de betutteling van de Vlaamse overheid. Ik als lokale bestuurder heb een aantal mensen afgevaardigd. Die afgevaardigden vertegenwoordigen het kapitaal van alle gemeentes die deel uitmaken van de Gemeentelijke Holding. Het is veel gemakkelijker om tegen één overheid te zeggen dat die borg moet staan, dan tegen 308 besturen. Alle variëteiten zitten erin: Herstappe met 88 inwoners en Antwerpen met 500.000 inwoners.

De heer van Rouveroy gebruikt het woord 'misleiden'. De steden Gent en Leuven zouden heel vooruitziende besturen zijn geweest, want ze zijn er niet in gestapt. Ze zijn niet 'misleid'. Ik gebruik niet zulke woorden. Dat heeft de heer van Rouveroy gedaan. Dan voel ik me dus echt wel gepakt.

De lokale bestuurders aan wie ik een volmacht heb gegeven, aan wie ik heb gevraagd om in mijn naam op te treden om de Gemeentelijke Holding op een goede manier te besturen, nemen participaties in het vliegveld van Charleroi. Ik hoop dat het daar goed gaat, voorzitter, maar daar stel ik me wel vragen bij. Ik heb het mandaat gegeven aan die bestuurders, maar ik heb het woord 'misleiden' niet gebruikt en evenmin het woord 'onderzoekscommissie'. Mijn punt is: niet de Vlaamse Regering is de aandeelhouder van de Gemeentelijke Holding, de lokale besturen zijn dat wel. Die moeten dan ook maar een keer hun verantwoordelijkheid opnemen.

Dat was de teneur van mijn betoog. Ik vind dat trouwens een heel moedig betoog, want het is gemakkelijk om als lokaal bestuur te kijken naar de Vlaamse overheid om de zaak op te lossen. Er zal een oplossing moeten komen, daar ben ik helemaal geen tegenstander van. Maar ik heb er wel een probleem mee dat de aandeelhouder een paraplu opendoet zodat alle brokstukken van dat gebouw, waarover de heer van Rouveroi zo mooi sprak, op de regering terechtkomen.

De voorzitter: De algemene vergadering van de Gemeentelijke Holding is enkele maanden geleden samengekomen. De bestuurders zijn met 95 of 99 procent herkozen. Op de algemene vergadering heeft één gemeente kritiek geleverd op die bestuurders. Dat is nog maar enkele maanden geleden.

De heer Jan Peumans: Voorzitter, u weet ook hoe dat werkt.

De voorzitter: Ofwel neemt men zijn verantwoordelijkheid, ofwel niet, maar niet achteraf komen zeggen dat die beslissingen niet representatief waren. Die mensen zijn in het voorjaar allemaal herkozen in een algemene vergadering. De voorzitter van de Gemeentelijke Holding heeft na die vergadering zelfs publieke verklaringen afgelegd. Bepaalde mensen die daarvoor grote verklaringen hadden afgelegd, 'hebben hun staart ingetrokken', onder meer de gemeente Schaarbeek. Achteraf zwartepieten toespelen is gemakkelijk.

De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Het moment is een beetje vreemd. We weten niet wat er op dit moment allemaal gebeurt in verband met het belangrijkste voorwerp van onze discussie. Het is ook bevreemdend dat er meer over het verleden is gediscussieerd dan over de toekomst. Uiteindelijk is het probleem: wat doen we er verder mee? Er is nog steeds een groot probleem bij de holding en we kunnen zelfs niet inschatten hoe dat het best wordt opgelost.

Bepaalde elementen die de heer van Rouveroi aanhaalt, begrijp ik absoluut niet, maar de heer Van Mechelen dan weer wel. Over beslissingen uit het verleden en de diversificatie: waarom zat er een overaanbod Dexia-aandelen in de portefeuille? Omdat de Federale Regering de vraag heeft gepasseerd naar de Gemeentelijke Holding om als aandeelhouder extra aandelen van Dexia op te nemen. Dat is de reden. Die beslissing is genomen door de vorige regering, met de heer Van Mechelen erbij.

De heer Sas van Rouveroi: Ik heb net de diversificatie bepleit, om minder afhankelijk te zijn van het beursaandeel van Dexia, maar het is die diversificatie die nu wordt afgebouwd door de algehele verkoop van wat niet Dexia is.

De heer John Crombez: Ik heb het tot nu toe ook over het verleden gehad. Dan kom ik nu tot wat er gaat komen. We zullen een manier moeten vinden om bijzonder goed geïnformeerd te zijn. Ik ben niet zeker of een verklaring van de regering ons voldoende inzicht zal geven over wat dit parlement desgevallend zal moeten beslissen. Hoe complex die beslissing zal zijn, zal afhangen van de complexiteit van waar men nu mee bezig is in de toren, een eindje verderop.

De regering is nu inderdaad bezig met de verkoop van een aantal activa. In de huidige omstandigheden zou ik echt geen andere manier zien om ermee om te gaan. De reden waarom de verkoop van die activa onmiddellijk leidt tot een portefeuille met maar één aandeel, is net dat ze zo'n groot pak aandelen hebben moeten bijkopen op vraag van de Federale Regering. Ik snap dat argument dus niet. Ik zou vragen om ze verder te laten doen met het liquideren van die andere activa. Alles wat kan helpen om tot een oplossing te komen, moeten we met beide handen grijpen.

De voorzitter: De heer Vereeck heeft het woord.

De heer Lode Vereeck: De heer Penris vraagt aan de minister wat hij gaat doen, maar ik heb toch een heel duidelijk antwoord gekregen van de minister, namelijk: we gaan onze borg optrekken.

Minister Philippe Muylers: Als dat nodig is, heb ik gezegd.

De heer Lode Vereeck: Inderdaad. Al die discussies over het verleden zijn erg boeiend, maar ik zit hier nu om te horen wat de regering zal doen indien er nog meer problemen zijn. En het antwoord is heel duidelijk. De regering gaat verder op de ingeslagen weg met het verhogen van de waarborg, en blijkbaar in een Dexia-only-scenario. Ook dat is een duidelijk antwoord op de vraag van de heer van Rouveroi.

Of dat effectief is, daar wil ik nog even over nadenken. Het is net als bij de eurocrisis: gaan we verder met die noodfondsen? Er zijn nog andere opties. Ook dat moeten we eens bekijken. Maar vandaag is in deze commissie heel duidelijk het antwoord gegeven dat er extra waarborg zal zijn, indien nodig. Dat is de weg die men verder bewandelt.

Als het dan toch over de verantwoordelijkheid van steden en gemeenten of van Vlaanderen gaat, denk ik dat u als regering uw verantwoordelijkheid neemt richting de steden en gemeenten door, als het nodig is, die waarborg op te trekken.

Wat het zwartepieten betreft, kan het voor mijn fractie dat we daarover eens een bijzondere commissie samen roepen om eens naar de verantwoordelijkheden in het verleden te kijken. Er is om te beginnen wel een onderscheid tussen Dexia en de Gemeentelijke Holding. Laat ons die uit elkaar houden. Wat mij betreft, kan er eens een grondige commissie worden samengeroepen, maar op dit moment interesseert mij alleen maar het antwoord van de minister over wat we gaan doen.

De voorzitter: De heer van Rouveroi heeft het woord.

De heer Sas van Rouveroi: Ik wil even terugkomen op wat de heer Crombez daarnet heeft gezegd. Als dat wordt gedaan, staan we hier voor de oprichting van de eerste Vlaamse 'bad bank'. Dan wordt de Gemeentelijke Holding een 'bad bank'. Dat is de conclusie. *(Opmerkingen)*

De heer John Crombez: Ik pleit helemaal niet voor een 'bad bank'. Ik pleit ervoor om zeer goed te weten, wat Dexia betreft, wat morgen ons brengt.

Het is mogelijk beide uit elkaar te halen. Wat met Dexia gebeurt, is evenwel belangrijk voor de vraag wat we met de Gemeentelijke Holding zullen doen. Zo eenvoudig is het. Ik pleit niet voor een 'bad bank'. De Vlaamse Regering moet kijken naar de belangen van de gemeenten en van de belastingbetalers. Indien er een gemeentelijke holding met de steun van de Vlaamse overheid moet bestaan, moet dat een holding met opwaarts potentieel voor de Vlaamse begroting, de Vlaamse belastingbetaler en de Vlaamse gemeenten zijn.

We weten allemaal dat de rommel van een 'bad bank' enkel mits de nodige kosten kan worden opgeruimd. Ik heb helemaal niet voor een 'bad bank' gepleit. Ik wil enkel weten of een holding met aandelen van Dexia nog toekomst heeft. Om die vraag te kunnen beantwoorden, moeten we weten wat met de waarde van die aandelen zal gebeuren. Daar wordt momenteel nog over gediscussieerd. Het is ook daarom dat ik hierover een vraag heb gesteld. Wat zullen de komende beslissingen bieden met betrekking tot het aandeel van Dexia en zijn waarde?

De voorzitter: De heer Van Mechelen heeft het woord.

De heer Dirk Van Mechelen: Aangezien ik geen enkel misverstand wil laten bestaan, zal ik even verduidelijken wat ik daarstraks bedoelde. We kunnen twee wegen inslaan. We kunnen werken met waarborgen of met participaties.

De door de minister getoonde statistiek is in dit verband zeer interessant. Indien we hier het bewuste artikel 598 op toepassen, kunnen we bepalen wat de waarde van een aandeel van de holding is. Dit artikel stelt dat het gaat om het gemiddelde van de koersen gedurende de dertig dagen voorafgaand aan de dag waarop de uitgifte een aanvang heeft genomen.

We moeten de vraag stellen of de drie gewesten niet moeten overwegen de holding morgen te stabiliseren door, in plaats van waarborgen te verlenen, aan die koers aandelen te kopen. Dit betekent natuurlijk dat de steden en de gemeenten zullen dilueren. Op die manier kunnen we echter stabiliteit creëren. De bevoegde gewesten kunnen de Gemeentelijke Holding en ook Dexia een stevige structuur geven.

Dat is wat ik daarnet bedoelde toen ik vroeg hoe er was geanticipeerd op wat nu allemaal aan de gang is. Volgens mij verdient het aanbeveling dit te onderzoeken. Ik neem aan dat Leonardo dat allemaal al heeft voorgezegd.

De voorzitter: Ik dank iedereen voor de sereniteit van de discussie. Gezien de omstandigheden, zal dit punt de komende weken in deze commissie weer ter sprake komen. De beslissingen van de komende dagen zullen gevolgen hebben voor de toekomst van de Gemeentelijke Holding en voor de rol die de Vlaamse Regering daar met waarborgen in zal spelen. Veel zal van de globale tekening en van de positionering van de Gemeentelijke Holding afhangen.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de vermindering van registratierechten - 2676 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, deze vraag om uitleg over de vermindering van de registratierechten is in feite een noodkreet van mijn generatiegenoten.

Heel wat jonge gezinnen krijgen het steeds moeilijker een eigendom te verwerven. Het gevolg is dat jonge mensen soms een woning kopen en, om de kosten te drukken, zelf aan dit huis werken. Dit kan soms langer dan drie jaar duren. Ondertussen blijven zij in het ouderlijke huis wonen. Ik weet niet juist over hoeveel gevallen het gaat en of hierin een trend kan worden waargenomen. In elk geval is het zeker dat dit gebeurt.

De voorwaarden om van een vermindering van de registratierechten te kunnen genieten, bestaan eruit dat de koper maximaal drie jaar na het verlijden van de akte op het adres van de woning in het bevolkings- of vreemdelingenregister moet zijn ingeschreven. Bovendien moet de koper er zonder onderbreking gedurende minstens drie jaar blijven wonen. Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan, moet de koper de verminderde registratierechten met terugwerkende kracht terugbetalen.

Steeds meer jonge mensen worden met hoge verbouwingskosten geconfronteerd en verblijven nog een tijdje in het ouderlijke huis. Als ze na meer dan drie jaar niet in hun nieuwe aankoop kunnen intrekken, moeten ze een vrij groot bedrag terugbetalen. Ik zou hierover dan ook graag enkele vragen stellen.

Minister, in hoeveel gevallen is er in 2010 en in 2011 een terugbetaling gevraagd omdat niet aan de tijdsvoorwaarden is voldaan? Hoe evolueert de situatie? Kunt u hier wat cijfergegevens over verstrekken? Bevinden zich steeds meer mensen in deze situatie?

Blijkbaar kan het tot vijf jaar duren voor kopers wordt verzocht de korting op de registratierechten bedrag terug te betalen. Hebt u hier weet van? Ik ken een dergelijk geval. Wat is de oorzaak van de vertraging?

Acht u het, tot slot, noodzakelijk de bestaande regeling te wijzigen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, het tweede lid van artikel 60 van de Vlaamse regelgeving voorziet in een verlaagd tarief, het klein beschrijf, mits aan twee voorwaarden wordt voldaan. De koper moet binnen drie jaar in het huis wonen en in het bevolkings- of vreemdelingenregister zijn ingeschreven. Hij moet dit adres ook gedurende minstens drie jaar na het verlijden van de authentieke akte behouden.

De gunst van het klein beschrijf wordt aan een domicilieverplichting gekoppeld. De band tussen die fiscale gunst en de effectieve bewoning is op 19 mei 1998 ingeschreven. De reden is dat het klein beschrijf in het verleden werd misbruikt door buitenlanders die een tweede woning in de Ardennen of aan de kust kochten. Zij kochten een woning waarop het klein beschrijf van toepassing was. Hoewel zij daar niet woonden of waren gedomicilieerd, konden zij een beroep doen op het klein beschrijf, aangezien dit hun enige woning in het Vlaamse Gewest was. Dit is de reden waarom die regel in 1998 is ingevoerd.

Als iemand een woning koopt en het gunsttarief vraagt, moet hij in het licht van de aankoopakte uitdrukkelijk verklaren dat hij aan de voorwaarden zal voldoen. Er zijn natuurlijk gevallen van overmacht, zoals ziekte of een stukgelopen relatie. Ook die gevallen zijn aan voorwaarden onderworpen.

De dienstverlening in verband met de registratierechten wordt nog steeds door de FOD Financiën verzorgd. Indien de voorwaarden niet zijn voldaan en aanvullende rechten worden geheven, beslist de FOD Financiën of het verlaagd tarief kan worden aangehouden.

In mijn antwoorden op de schriftelijke vraag 228 van mevrouw Smaers van 20 januari 2011 en de vraag om uitleg 1451 van mevrouw Smaers van 23 februari 2011 heb ik al verklaard dat het niet mogelijk is cijfergegevens over het aantal opgelegde aanvullende heffingen ter beschikking te stellen.

Hoewel we dergelijke gegevens niet hebben, kan ik alvast een indicatie geven. We krijgen vragen van burgers over de regeling en over de aanvullende heffing. Er is geen sprake van een toename van de specifieke vragen over de tijdsvoorwaarden voor het verlaagd tarief.

Ik weet niet of de termijn waarbinnen terugbetalingen zijn gevraagd ooit vijf jaar is geweest. Ik weet wel dat we steeds meer automatische toepassingen gebruiken. Die termijn zal in de toekomst zeker zo lang niet meer zijn.

Het verlaagd tarief voor bescheiden woningen is een zeer oude regeling. We hebben dan ook onderzocht of we niet naar een andere regeling kunnen overstappen. We denken hierbij aan een huiskorting. Binnenkort zal de Vlaamse Regering de voorstellen van mijn kabinet hierover bespreken. Daarna zal ik hiermee naar de commissie komen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik dank de minister voor het antwoord. Ik weet niet goed wat ik hiervan moet denken. We beschikken over onvoldoende middelen om in te grijpen. Bepaalde elementen zijn nog steeds federale bevoegdheden.

Minister Philippe Muylers: De FOD Financiën verzorgt de dienstverlening. Ik ga ervan uit dat de verwijzing naar onvoldoende middelen over het instrumentarium gaat.

De heer Hermes Sanctorum: De federale overheid legt nog steeds de voorwaarden en dergelijke op. Bovendien beschikken we niet over cijfergegevens. Dat betekent dat we de situatie op dit ogenblik moeilijk kunnen evalueren. De vraag is dan ook wat we hiermee zullen doen.

Minister Philippe Muylers: Die vraag heb ik eigenlijk beantwoord. Het is een oude regeling. De gronden voor het klein beschrijf kunnen op dit ogenblik in vraag worden gesteld. We hebben dit al in de commissie besproken. We willen de idee van een huiskorting introduceren. Op die manier kunnen we dan meer op de actualiteit ingaan dan door middel van een klein beschrijf. Mijn kabinet heeft in dit verband een aantal voorstellen geformuleerd.

Ik zal dit met de overige leden van de Vlaamse Regering bespreken. Indien hierover een consensus zou ontstaan, kan ik voorstellen formuleren die de grondslag voor het klein beschrijf zouden veranderen.

De heer Hermes Sanctorum: Dat lijkt me een interessant denkspoor. Wat zouden dan de voorwaarden zijn? Is het de bedoeling van de nieuwe regeling jonge mensen een groter voordeel te laten genieten of zal de regeling voor iedereen gelijk zijn? Volgens mij moeten we net de jonge mensen bereiken.

Minister Philippe Muyters: Ik zal de primeur van de door mijn kabinet uitgewerkte voorstellen aan mijn collega's in de Vlaamse Regering laten. Pas als we daar tot een consensus komen, zal ik hier verder op ingaan. Dat is nu eenmaal de manier van werken.

De heer Koen Van den Heuvel: Voorzitter, we voeren die discussie in deze commissie eigenlijk al een paar jaren. De huiskorting is er gekomen. Dat staat in het Vlaams regeerakkoord. We voeren die discussie in feite zelfs al van de vorige legislatuur.

De door de heer Sanctorum geschetste problematiek is ons allemaal bekend. Iedereen kent in zijn eigen omgeving wel een soortgelijk geval. Soms schrikken die mensen nogal. Als ze zijn vergeten dat dit na drie jaar in orde moet zijn, krijgen ze onverwacht een rekening die sterk kan oplopen.

Dit systeem moet worden vereenvoudigd. De idee is dat jonge mensen moeten worden gestimuleerd om een eerste eigendom te verwerven. We moeten dit op een fiscale manier aanmoedigen. Ik ga ervan uit dat iedereen achter die idee kan staan.

Ik ben er in elk geval van overtuigd dat deze idee, die moet behouden blijven, in het voorstel van de minister met betrekking tot de huiskorting zal worden opgenomen. Als dit niet het geval is, zou zijn voorstel het doel grotendeels voorbijschieten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Bart Martens tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de gewestelijke waarborgregeling voor de lokale entiteiten van het Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost - 2764 (2010-2011)

De voorzitter: De heer Martens heeft het woord.

De heer Bart Martens: Voorzitter, mijn vraag om uitleg heeft betrekking op de gewestelijke waarborgregeling voor de lokale entiteiten van het federale Fonds ter Reductie van de Globale Energiekost (FRGE). Deze draak van een naam is een gevolg van de creatieve wijze waarop we met adviezen van de Raad van State omspringen. Initieel heette dit orgaan het Federaal Energiebesparingsfonds. De Raad van State heeft toen opgemerkt dat dit tot de gewestelijke bevoegdheden behoort. Daarom heeft de federale overheid toen besloten deze draak van een naam te gebruiken.

De werking van het FRGE is vrij eenvoudig. Het FRGE stelt vrij goedkoop kapitaal ter beschikking van de erkende lokale entiteiten en antennes die door de lokale besturen moeten worden opgericht om haast renteloze leningen te verstrekken aan mensen die in energiebesparende maatregelen willen investeren.

Tot een paar jaar geleden was deze regeling geen succes. Er werden amper lokale entiteiten opgericht. De lokale besturen moesten de risico's op wanbetaling immers zelf dragen en stonden daarom niet te springen om lokale entiteiten te laten erkennen.

Met de komst van de gewestelijke waarborgregeling is hier gelukkig verandering in gekomen. Dit principe stond in het Vlaams regeerakkoord vermeld. In het begrotingsdecreet van 2009 en in het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010 is hier werk van gemaakt. De gewestelijke waarborgregeling houdt in dat het Vlaamse Gewest de risico's bij wanbetaling overneemt. Ten gevolge hiervan zijn de erkende lokale entiteiten als paddenstoelen uit de grond geschoten. Het resultaat is dat er eind dit jaar in negen van de tien Vlaamse steden en gemeenten een lokale entiteit werkzaam zal zijn. Zowat alle gezinnen zullen binnenkort een beroep kunnen doen op door die lokale entiteiten verstrekte goedkope leningen.

Tot zover het goede nieuws. Het minder goede nieuws is dat een aantal grotere lokale entiteiten op een welbepaald fenomeen botsen. In het door de minister goedgekeurd delegatiebesluit wordt een grens van 5 miljoen euro gehanteerd. Boven dit plafond worden geen gewestwaarborgen toegekend.

Dit treft vooral voorlopers, zoals de stad Antwerpen, waar veel gezinnen staan te trappelen om van het FRGE gebruik te maken om energiebesparende maatregelen te nemen. Ook het project Duolim in de provincie Limburg lijdt onder deze plafonnering van de gewestwaarborg op 5 miljoen euro.

De Inspectie van Financiën is het niet eens met de installatie van een dergelijk plafond en ziet geen reden waarom de verlening van waarborgen aan lokale entiteiten tot 5 miljoen euro wordt beperkt. De Inspectie van Financiën verwijst naar artikel 27 van het begrotingsdecreet van 2009, dat als hogere rechtsregel voorrang heeft op het delegatiebesluit. Bovendien merkt de Inspectie van Financiën op dat in het besluit van de Vlaamse Regering van 10 september 2010 houdende de vaststelling van de voorwaarden waaronder een waarborg kan worden verleend voor de terugbetaling van leningen, toegestaan door het FRGE, geen plafond is ingeschreven. Dit besluit heeft voorrang op het delegatiebesluit.

Indien dit denkspoor niet zou worden gevolgd, is de Inspectie van Financiën van mening dat het delegatiebesluit altijd nog kan worden aangepast. De minister kan de waarborgen nu al verlenen. De hogere rechtsregels, het decreet en het uitvoeringsbesluit, hebben in de rechtsorde voorrang op een delegatiebesluit. Bovendien kan dit delegatiebesluit worden aangepast om het plafond te schrappen.

We moeten ervoor opletten dat de lokale besturen hun lokale entiteiten niet beginnen op te splitsen om het pakket van goedkope leningen telkens onder het plafond van 5 miljoen euro te laten uitkomen. Dat zou een verkeerde keuze zijn.

Minister, hoeveel waarborgdossiers voor lokale entiteiten zijn ondertussen al goedgekeurd? Volgens mij is dit wel degelijk een enorm succes. Hoeveel dossiers en welke dossiers wachten al langer dan twee maanden op uw ondertekening? De Inspectie van Financiën heeft gesteld dat u de dossiers, met inbegrip van de dossiers van meer dan 5 miljoen euro, binnen de bestaande regelgeving kunt ondertekenen. Waarom gaat u niet tot ondertekening over? Welke stappen hebt u al gezet om deze dossiers te deblokken? Welke verdere stappen zult u nog zetten?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Voorzitter, ik onderschrijf de vragen en de opmerkingen van de heer Martens volledig. Alleen deel ik niet zijn enthousiasme over het FRGE. De helft van de gemeenten is nog niet bij een lokale entiteit aangesloten. Dankzij onder meer de gewestelijke waarborgregeling zijn de meesten daar nu ondertussen mee bezig. Op zich is dit een spijtige zaak, want in veel gemeenten kunnen mensen nog steeds geen dergelijke lening afsluiten.

Op het federale vlak ziet de situatie er niet erg mooi uit. Eind dit jaar vervalt de interestbonificatie. Het FRGE zal vermoedelijk worden gedefederaliseerd. De gewesten

moeten in voldoende middelen voorzien om op dit op een goede en snelle manier te implementeren. Voor het overige onderschrijf ik de vragen van de heer Martens en kijk ik uit naar het antwoord van de minister.

De heer Eric Van Rompuy: Ik wil nog een bijkomende vraag stellen. Ik hoor hier dat dit meestal in de grote steden gebeurt. In mijn gemeente heeft iemand gevraagd een lokale entiteit op te richten. De gemeente zou daar dan in participeren. Het OCMW heeft hier echter kritiek op geuit.

Het OCMW vraagt zich af hoe we dit op een goede manier kunnen doen. Er zijn gewestelijke waarborgen. De gemeenten hebben het echter ook vaak moeilijk. Welke administratie moet die leningen beoordelen? Is dat de dienst Leefmilieu of het OCMW? Het gaat immers vaak om mensen met een bijzonder laag inkomen.

Ik reken Zaventem nog steeds niet tot de grote gemeenten. Vaak gaat het in dergelijke gemeenten maar om een paar leningen per jaar. De gemeente moet daarvoor dan wel een administratie creëren. De vraag is om hoeveel kleinere gemeenten en om welke lokale entiteiten het gaat. Minister, hebt u enig zicht op de verdeling?

De voorzitter: Minister Muylers heeft het woord.

Minister Philippe Muylers: Voorzitter, het inhoudelijke aspect valt natuurlijk onder de bevoegdheden van minister Van den Bossche. Hier gaat het om de waarborgstelling. Ik weet dat negentien waarborgdossiers van lokale entiteiten zijn goedgekeurd. Ik heb de lijst niet bij me. Ik kan dit aan het verslag laten toevoegen.

Een dossier heeft wat vertraging opgelopen. Dat is ondertussen al geregeld. Het betreft de overname van de vzw Recyclant door het autonoom gemeentebedrijf Energiebesparingsfonds Antwerpen. De vzw had op 9 juni door middel van een ministerieel besluit de waarborg gekregen. Na de overname hebben we enkele vragen gesteld. Dat lijkt me normaal als een waarborg wordt overgedragen. Voor het overige zijn er geen achterstanden.

Wat de vraag over de Inspectie van Financiën betreft, wil ik toch mijn verwondering uitdrukken. De dossiers van minister Van den Bossche waarvoor ik al dan niet een waarborg kan verstrekken, komen bij mij terecht. Het verwondert me dat het verslag van de Inspectie van Financiën, dat hier deel van uitmaakt, bij de heer Martens is terechtgekomen. Die verslagen zijn voor de leden van de Vlaamse Regering bestemd.

De discussie over de interpretatie van het delegatiebesluit betreffende de verlening van waarborgen en bijgevolg over de deblokkering van de dossiers van meer dan 5 miljoen euro moet in mijn ogen binnen de Vlaamse Regering worden gevoerd. Het advies van de Inspectie van Financiën vormt een element van deze discussie.

Eigenlijk wil ik een duidelijke machtiging krijgen om deze dossiers te kunnen tekenen. Dat is een van de denksporen die de heer Martens zelf heeft aangehaald. Ik heb van de Vlaamse Regering een machtiging gekregen om tot 5 miljoen euro een waarborg te verlenen. Als dat moet worden verhoogd, ga ik ervan uit dat we dat moeten bespreken in de schoot van de regering.

De heer Bart Martens: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het parlement heeft uiteraard nog een controlefunctie uit te oefenen. Ik heb er begrip voor dat u zegt dat deze discussie binnen de regering wordt gevoerd. Ik wil de regering ondersteunen bij het optrekken van dat plafond van 5 miljoen euro. De voorzitter van de commissie heeft ook gelijk: voor kleine gemeenten is het vaak een helse karwei om zich als lokale identiteit te laten erkennen. Daar komt heel wat administratieve last bij kijken. De regeling, zoals zij vandaag bestaat, laat ook toe dat intercommunales in intercommunaal verband die erkenning aanvragen. Heel wat intercommunales hebben die erkenning verkregen, bijvoorbeeld IGEMO, de intercommunale rond Mechelen, Lier en omstreken. En ook de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen heeft zich als lokale entiteit laten erkennen.

De negentien waarborgdossiers die al zijn goedgekeurd, dekken veel meer lokale besturen af. Het gaat niet om negentien steden of gemeenten. Onder die paraplu's vallen veel meer steden en gemeenten. Het zou jammer zijn mocht die intergemeentelijke aanpak worden doorkruist door dat plafond van 5 miljoen euro, door het feit dat men slechts voor 5 miljoen euro aan gewestwaarborg krijgt. Dat zou gemeenten ertoe aanzetten om zich juist apart als lokale entiteit te laten erkennen, om heel dat ontleningsbedrag onder dat plafond van 5 miljoen euro te laten vallen. Dat zou geen goede zaak zijn.

We moeten, waar nuttig en nodig, schaalvergroting alle kansen geven. Ik pleit voor het optrekken van het plafond van 5 miljoen euro. Minister, ik heb vernomen dat u zich er niet tegen zou verzetten indien uw coalitiepartners u een kans zouden geven om boven die 5 miljoen euro waarborgen te verlenen.

Minister Philippe Muyters: Dat laatste hebt u verkeerd begrepen. Ik heb daarover geen enkele uitspraak gedaan. Ik heb gezegd dat ik de discussie over de waarborg en de machtiging die ik krijg, wens te voeren binnen de regering. Ik heb geen enkele uitspraak gedaan over of ik dat nu al dan niet goed zou vinden. Ik zal de pro's en contra's met mijn collega's in de Vlaamse Regering bespreken.

De heer Bart Martens: Voorzitter, ik wil er toch nog even aan toevoegen dat in het Begrotingsdecreet van 2009, waarin wij als parlement de regering vroegen om zo'n gewestwaarborg uit te werken, op geen enkele manier sprake is van een plafonnering. Wij hebben wat dat betreft de Vlaamse Regering het mandaat gegeven om de regels vast te stellen. Als de Vlaamse Regering van oordeel is dat zij daar een plafond moet invoeren, is dat tegen het mandaat dat wij als parlement aan de regering hebben gegeven.

Minister Philippe Muyters: Niets belet dat dossiers van boven 5 miljoen euro binnen de Vlaamse Regering worden goedgekeurd. Ik heb de machtiging gekregen om te ondertekenen tot 5 miljoen euro. Dat is iets anders. Als men wil dat ik het alleen mag ondertekenen, wil ik een duidelijke machtiging zien van de Vlaamse Regering. Als men zegt dat het machtigingsbesluit van de Vlaamse Regering tot 5 miljoen euro strekt en dat het daarboven naar de regering moet komen, dan moet dat dossier bij de regering worden ingediend.

De heer Bart Martens: De Vlaamse Regering kan vandaag die dossiers van meer dan 5 miljoen euro zelfstandig beslissen. Ik zal die boodschap overmaken aan minister Van den Bossche.

De heer Koen Van den Heuvel: Wat de heer Martens aanhaalt, kent enorm veel succes. Mijn gemeente is ook deelnemer aan IGEMO. Tot onze verbazing is dat een heel vlot draaiend systeem. Ik denk inderdaad dat het niet gemeente per gemeente moet worden aangepakt, maar dat een intercommunale werking echt het juiste vehikel is. Om energiebesparende investeringen mogelijk te maken bij mensen die daar niet onmiddellijk aan denken, is dat toch wel een middel om niet af te bouwen.

Minister Philippe Muyters: Ik denk dat er een misverstand is. De discussie gaat niet over de vraag of wij al of niet waarborg gaan verlenen. De vraag is of ik machtiging heb boven de 5 miljoen euro of niet. Als ik geen machtiging heb, wil dat niet zeggen dat zo'n dossier niet goedgekeurd kan worden. Dan wil dat alleen zeggen dat ik als minister van Financiën en Begroting niet alleen kan beslissen voor een bedrag groter dan 5 miljoen euro.

De heer Bart Martens: Minister, ik veronderstel dat die verzoeken voor waarborgregelingen van boven de 5 miljoen euro wel bij u terechtkomen. Dan denk ik dat het ook uw taak is om dat aan de Vlaamse Regering over te maken, om daar dan binnen de Vlaamse Regering in alle wijsheid over te beslissen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Griet Smaers tot de heer Philippe Muyters, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport, over de dienst Vastgoedakten
- 38 (2011-2012)

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Minister, ik heb in het verleden al een aantal vragen gesteld over de dienst Vastgoedakten. Er moet intussen al meer zicht zijn op de mogelijkheden en werking van die dienst, en ook op de uitbreiding van de mogelijkheden ervan, onder meer op het vlak van onteigeningen. Daarom ondervraag ik u daar vandaag opnieuw over.

In uw beleidsbrief hebben we kunnen lezen dat in het eerste jaar de verwerking van 300 dossiers werd vooropgesteld en dat voor het jaar 2011 gestreefd zou worden naar een verdubbeling van dat aantal. Aangezien de diverse entiteiten die gebruik kunnen maken van de dienst Vastgoedakten zelf beslissen of zij een beroep doen op de federale aankoopcomités, het notariaat of de dienst Vastgoedakten, is het belangrijk dat er een goede samenwerking ontstaat tussen die drie actoren. In antwoorden op mijn eerdere vragen hebt u al bevestigd dat die samenwerking voor u cruciaal was.

In uw antwoord op mijn vraag om uitleg van 15 juni 2010 gaf u aan dat er regelmatig overleg plaatsvindt tussen de verschillende actoren, onder meer ook met het notariaat. U bevestigde toen echter niet of het overleg ook daadwerkelijk tot duidelijke afspraken of protocollen heeft geleid die de samenwerking tussen de actoren verder stroomlijnen. Zo kon u toen nog niet bevestigen of de dienst Vastgoedakten ook toegang zou krijgen tot het e-notariaat, dat ook een belangrijk instrument zou zijn voor de verdere efficiëntie van de dienst Vastgoedakten.

In het Waalse Gewest heeft de commissie voor vastgoedtransacties de mogelijkheid om ook onteigeningsdossiers te behandelen. In Vlaanderen is dat voorlopig nog niet mogelijk, omdat dat gevoelig ligt voor de federale aankoopcomités. In uw antwoord op mijn vraag om uitleg van 15 juni 2010 gaf u echter aan dat daarover nog verder overleg zou worden gepleegd met de federale overheid om mogelijke pistes te bekijken en om te bekijken of Vlaanderen zelf een aantal onteigeningsdossiers zou kunnen behartigen via de dienst Vastgoedakten.

In uw antwoord op mijn schriftelijke vraag nummer 556 van 2 september 2010 gaf u aan dat uit een studie die u hebt laten uitvoeren naar de opportuniteit om de diensten van de dienst Vastgoedakten ook open te stellen voor lokale besturen, is gebleken dat lokale besturen de doorlooptijd van de dossiers vrij goed beheersen en niet per se zitten te wachten op de mogelijkheid om gebruik te kunnen maken van de dienst Vastgoedakten. Nochtans was in deze commissie al een aantal keren gevraagd of de lokale besturen toch ook die mogelijkheid konden krijgen. Daar maakte men immers vaak de opmerking dat de onteigeningen zeer lang duurden, vooral in het kader van dossiers rond fietspaden. Die onteigeningen zouden op een bepaalde manier toch versneld moeten kunnen worden voor de lokale besturen. De dienst Vastgoedakten zou op dat vlak misschien een mogelijkheid zijn.

In september 2011 heeft de dienst Vastgoedzaken van het Vlaamse ministerie van Financiën en Begroting blijkbaar een rondvraag verzonden, gericht aan de gemeenten, over de mogelijkheden en wensen van de lokale besturen over het inschakelen bij onteigeningsdossiers van andere diensten dan bijvoorbeeld het kadaster of de federale aankoopcomités, waar zij momenteel mee moeten werken.

Ik wil u dan ook een aantal vragen stellen, met het oog op het verder efficiënt kunnen maken van de onteigeningsdossiers, omdat het ook bij de minister van Mobiliteit en Openbare Werken en bij de hele regering een van de prioriteiten is om al die dossiers inzake investeringen zo snel mogelijk te kunnen laten verlopen.

Hoeveel dossiers heeft de dienst Vastgoedzaken behandeld in 2010 en in de eerste helft van 2011? Wat is de gemiddelde doorlooptijd van een dossier bij de dienst Vastgoedakten? Hoe

verloopt de samenwerking met de federale aankoopcomités? Werden intussen concrete afspraken of protocollen gemaakt om de samenwerking met de dienst Vastgoedakten verder af te stemmen?

Hoe verloopt de samenwerking met het notariaat? Heeft het overleg intussen concrete resultaten opgeleverd? Is het de bedoeling dat de dienst Vastgoedakten in de toekomst ook onteigeningsdossiers zal behandelen zoals dat in Wallonië het geval is? Hebt u daar nog gesprekken over gevoerd met het federale niveau? Werden daar eventuele nog bestaande drempels weggenomen?

In september 2011 werd door de dienst Vastgoedakten een rondvraag rondgestuurd aan de gemeenten. Wat was daar de bedoeling van? Welke opdracht was daartoe gegeven? Ziet u een mogelijkheid om de lokale overheden toch gebruik te laten maken van de dienst Vastgoedakten?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Mevrouw Smaers, van 1 maart 2010 tot het einde van het jaar waren er 137 dossiers. In 2011 hadden we tot en met 30 juni 171 dossiers. Die getallen geven de verhoopde stijging dus ook weer.

Wat de doorlooptijd betreft, wil ik een onderscheid maken tussen een aantal zaken. De behandelde dossiers hebben een gemiddelde doorlooptijd van 133 weekdagen. Binnen de doorlooptijd van die 133 dagen zijn er 84 dagen waar we wachten op het aanleveren van de gevraagde informatie. Tussen de ondertekening van de akte en het afsluiten van het dossier is de gemiddelde doorlooptijd 43 dagen. Als we even de som maken, zijn er 6 dagen effectieve behandeltermijn.

U vroeg ook naar de samenwerking met de federale aankoopcomités. Mijn departement heeft verschillende gesprekken gehad met de Centrale Dienst Patrimoniumdocumentatie. Het blijkt dat men wel bereid is om voorlopige aankopen in der minne of verkopen te laten behandelen door de dienst Vastgoedakten. Uiteraard moeten dan de entiteiten zelf wel bereid zijn om een beroep te doen op de dienst Vastgoedakten. Men is daar niet toe bereid in het kader van minnelijke onteigeningen. Eerst heb je de schatting, dan de onderhandeling, en dan als laatste schakel de voorbereiding, ondertekening en authenticering van de akte. Als zij de eerste twee schakels hebben gedaan, zijn ze niet bereid om dat laatste stuk toe te vertrouwen aan de dienst Vastgoedakten, zolang het protocol van 5 maart 1985 niet wordt herzien.

Binnen de subwerkgroep Onteigeningen, die naar aanleiding van de versnelling van investeringsprojecten bestaat, werd de mogelijke inschakeling van externe landmeters en experts bij uitvoering van minnelijke onteigeningen aangekaart en besproken. Daar is de positieve evolutie dat bij de subwerkgroep van 22 juni 2010 en vooral die van 6 juli 2011, waar de Centrale Dienst Patrimoniumdocumentatie telkens aanwezig was, de Centrale Dienst geen principieel bezwaar meer had tegen het inschakelen van externe landmeters en/of experts. In die eerste twee fases kunnen we dus eventueel een beroep doen op externe landmeters en experts.

We hebben dan ook een ontwerp van bestek opgemaakt binnen diezelfde subwerkgroep, dat bruikbaar zou zijn voor de onteigenende instanties, waarop de Centrale Dienst Patrimoniumdocumentatie zijn aanbeveling zou geven. Ze hadden die beloofd tegen 10 september laatstleden, maar ondanks regelmatig aandringen hebben we vandaag nog geen reactie gekregen. Er wordt gezegd dat zij willen wachten omdat ze ervan uitgaan dat er in de regeringsonderhandelingen mogelijk een wijziging komt van dat geheel. Concrete afspraken of protocollen werden dan ook niet gemaakt of ondertekend.

Ik kom tot uw vraag over de samenwerking met het notariaat. Op 30 maart 2010 was er een overleg met de voorzitter van de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat, waar de problematiek van de toegang tot het e-notariaat werd besproken. De federatie stelde dat de

toegang tot het e-notariaat afhankelijk is van initiatieven van het Departement Financiën en Begroting inzake het e-voorkooprecht binnen de Vlaamse Landmaatschappij, terwijl de technische en administratieve voorbereiding op het verkrijgen van de dienst Vastgoedakten van een toegang tot het e-notariaat onmiddellijk van start konden gaan.

Op 15 april 2010 schreef ik mijn collega-minister Schauvliege om de nodige prioriteit te geven aan het dossier van het e-voorkooprecht binnen de Vlaamse Landmaatschappij. De nodige instructies werden door mijn collega gegeven op 26 mei 2010. De voorwaarde die door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat gekoppeld was aan het toegang verlenen tot het e-notariaat, is dus snel en accuraat vervuld.

Ondanks herhaald aandringen bij de federatie, werd echter niet meer gereageerd op onze vraag om de toegang tot het e-notariaat nu te finaliseren, wat ik teleurstellend vind. Wij zijn nu aan het onderzoeken hoe we de federale gegevens anders kunnen ontsluiten, aangezien we op dit moment niet kunnen rekenen op en geen reactie krijgen van de Koninklijke Federatie.

Aansluitend op mijn voorgaande antwoorden, kan ik bevestigen dat de lokale besturen onder bepaalde voorwaarden al een beroep kunnen doen op landmeters en experts. Ik wens de dienst Vastgoedakten ook ten dienste te stellen van lokale besturen en de Vlaamse entiteiten in het kader van onteigeningsdossiers. Het zal anders zijn dan in Wallonië. In het kader van die experts wordt een systeem van pooling van landmeters en/of experts uitgetekend, waarbij op een eenvormige wijze gegevens kunnen worden uitgewisseld tussen de dienst Vastgoedakten, de onteigenende instanties, de landmeters of experts, de diverse aankoopcomités en de centrale patrimoniumdiensten. Zo kan de dienst Vastgoedakten de spil worden in de aanbesteding, aanduiding en opvolging van de landmeters en/of experts. Dat lijkt mij een mooie toegevoegde waarde, zeker als we dat in het begin in samenwerking met de federale aankoopcomités kunnen doen.

In de pioniersfase van de Vlaamse dienst Vastgoedakten wens ik alvast minimale dienstverlening ten bate van de lokale besturen op te zetten, met betrekking tot het schatten, onderhandelen en juridisch afhandelen van de meest precaire dossiers en/of grote dossiers die de expertise en de capaciteit van de lokale overheden overschrijden.

De dienst Vastgoedakten zal voorrang geven aan de volgende vier soorten van dossiers, in afnemende mate van prioriteit. We doen dat omdat we optimaal gebruik willen maken van de capaciteit van de Vlaamse dienst Vastgoedakten, en niet met een capaciteitsprobleem te kampen zullen hebben, zoals het federale aankoopcomité er vandaag een heeft.

Ten eerste: goedgekeurde gemeentelijke en/of intergemeentelijke projecten waaraan een directe subsidie gekoppeld is van het Vlaamse Gewest. Dat lijkt me een logische voordeelregel. Als we dan nog plaats hebben, krijgen we de goedgekeurde investeringsprojecten die betrekking hebben op dossiers waarvan het principieel uitvoerde akkoord tussen de partijen al meer dan twee jaar oud is, zonder dat dit door de omstandigheden, vreemd aan de partijen, geleid heeft tot een authentieke akte bij de federale aankoopcomités. De dossiers met de langste wachttijd krijgen daar nog voorrang. Ten derde: goedgekeurde projecten met betrekking tot het verwezenlijken van de regionale en/of gemeentelijke bedrijventerreinen. En ten slotte: de goedgekeurde projecten met betrekking tot het verwezenlijken van lijninfrastructuur.

Dat is de aard van de projecten die we voor de lokale overheden zouden willen doen, in de mate dat we daar capaciteit voor hebben.

De bevraging van de steden en gemeenten, mevrouw Smaers, had als doel inzicht te krijgen in het aantal en het soort precaire dossiers.

U ziet dat we met de vrij beperkte capaciteit die we hebben, proberen om een maximale dienstverlening te doen ten aanzien van de gemeenten.

De voorzitter: Mevrouw Smaers heeft het woord.

Mevrouw Griet Smaers: Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik ben blij dat er verder wordt gewerkt aan een uitbreiding van de mogelijkheden van de dienst. Ik heb wel nog een bedenking wat het aantal dossiers betreft. In uw beleidsbrief was vooropgesteld om het eerste jaar naar 300 dossiers te gaan. Blijkbaar wordt dat streefdoel niet gehaald.

Minister Philippe Muyters: Het waren er 137 in 2010, maar dan van maart tot december. Die 300 was het getal van het eerste volle jaar. Als we in juni 2011 al aan 171 zitten, denk ik dat dat haalbaar is voor 2011.

Mevrouw Griet Smaers: Ik hoop dat die streefcijfers gehaald kunnen worden, want de dienst Vastgoedakten kan mijns inziens zeker een meerwaarde bieden. Dat blijkt ook al uit het aantal dossiers dat tot nu toe behandeld kon worden. Ik hoop dat voor de lokale besturen, die vaak nog altijd lange wachttijden doorlopen voor de onteigeningen, in bepaalde prioritaire dossiers die wachttijd toch kan worden teruggedrongen door inspanningen die ook hier verder kunnen worden geleverd. We zullen dat blijven opvolgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■